

Legea nr. 19/27 din martie 2000
privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale

CAPITOLUL I
Dispoziții generale

Art. 1. - Dreptul la asigurări sociale este garantat de stat și se exercită, în condițiile prezentei legi, prin sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, denumit în continuare sistemul public.

Art. 2. - Sistemul public se organizează și funcționează având ca principii de bază:

- a) principiul unicității, potrivit căruia statul organizează și garantează sistemul public bazat pe aceleași norme de drept;
- b) principiul egalității, care asigură tuturor participanților la sistemul public, contribuabili și beneficiari, un tratament nediscriminatoriu în ceea ce privește drepturile și obligațiile prevăzute de lege;
- c) principiul solidarității sociale, conform căruia participanții la sistemul public își asumă reciproc obligații și beneficiază de drepturi pentru prevenirea, limitarea sau înlăturarea riscurilor sociale prevăzute de lege;
- d) principiul obligativității, potrivit căruia persoanele fizice și juridice au, conform legii, obligația de a participa la sistemul public, drepturile de asigurări sociale exercitându-se corelativ cu îndeplinirea obligațiilor;
- e) principiul contributivității, conform căruia fondurile de asigurări sociale se constituie pe baza contribuțiilor datorate de persoanele fizice și juridice, participante la sistemul public, drepturile de asigurări sociale cuvenindu-se pe temeiul contribuțiilor de asigurări sociale plătite;
- f) principiul repartiției, pe baza căruia fondurile realizate se redistribuie pentru plata obligațiilor ce revin sistemului public, conform legii;
- g) principiul autonomiei, bazat pe administrarea de sine stătătoare a sistemului public, conform legii.

Art. 3. - (1) În baza prezentei legi, în termen de 30 de zile de la data publicării acesteia în Monitorul Oficial al României, Partea I, se înființează Casa Națională de Pensii și Alte Drepturi de Asigurări Sociale, denumită în continuare, prescurtat, CNPAS.

(2) În subordinea CNPAS se înființează case județene de pensii în fiecare municipiu-reședință de județ, precum și Casa de pensii a municipiului București, denumite în continuare case teritoriale de pensii.

(3) CNPAS poate înființa case locale de pensii, în funcție de numărul, complexitatea și structura asiguraților, care funcționează sub conducerea și controlul casei județene de pensii și, respectiv, Casei de pensii a municipiului București.

Art. 4. - (1) În sistemul public sunt asigurate, în condițiile prezentei legi, persoanele fizice, denumite în continuare asigurați.

(2) Asigurații pot fi cetățeni români, cetățeni ai altor state sau apatrizi, pe perioada în care au, conform legii, domiciliul sau reședința în România.

(3) Asigurații au obligația să plătească contribuții de asigurări sociale și au dreptul să beneficieze de prestații de asigurări sociale, conform prezentei legi.

Art. 5. - (1) În sistemul public sunt asigurate obligatoriu, prin efectul legii:

I. persoanele care desfășoară activități pe bază de contract individual de muncă;

II. persoanele care își desfășoară activitatea în funcții electivă sau care sunt numite în cadrul

autorității executive, legislative ori judecătorești, pe durata mandatului, precum și membrii cooperatori dintr-o organizație a cooperăției meșteșugărești, ale căror drepturi și obligații sunt asimilate, în condițiile prezentei legi, cu ale persoanelor prevăzute la pct. I;

III. persoanele care beneficiază de ajutor de șomaj, ajutor de integrare profesională sau alocație de sprijin, ce se suportă din bugetul Fondului pentru plata ajutorului de șomaj, în condițiile legii, denumite în continuare șomeri;

IV. persoanele care realizează un venit brut pe an calendaristic, echivalent cu cel puțin 3 salarii medii brute pe economie, și care se află în una dintre situațiile următoare:

- a) asociat unic, asociați, comanditari sau acționari;
- b) administratori sau manageri care au încheiat contract de administrare sau de management;
- c) membri ai asociației familiale;
- d) persoane autorizate să desfășoare activități independente;
- e) persoane angajate în instituții internaționale, dacă nu sunt asigurații acestora;
- f) proprietari de bunuri și/sau arendași de suprafețe agricole și forestiere;
- g) persoane care desfășoară activități agricole în cadrul gospodăriilor individuale sau activități private în domeniul forestier;
- h) membri ai societăților agricole sau ai altor forme de asociere din agricultură;
- i) persoane care desfășoară activități în unitățile de cult recunoscute potrivit legii și care nu au încheiat contract individual de muncă;

V. persoanele care realizează prin cumul venituri brute pe an calendaristic, echivalente cu cel puțin 3 salarii medii brute pe economie, și care se regăsesc în două sau mai multe situații prevăzute la pct. IV;

VI. persoanele care desfășoară activități exclusiv pe bază de convenții civile de prestări de servicii și care realizează un venit brut pe an calendaristic echivalent cu cel puțin 3 salarii medii brute pe economie.

(2) Se pot asigura în sistemul public, pe bază de contract de asigurare, în condițiile prezentei legi, și alte persoane care nu se regăsesc în situațiile prevăzute la alin. (1).

(3) Salariul mediu brut pe economie pentru anul următor se prognozează și se face public de către CNPAS până la data de 31 decembrie a anului curent.

Art. 6. - (1) Persoanele juridice sau fizice la care își desfășoară activitatea asigurații prevăzuți la art. 5 alin. (1) pct. I, II și VI, denumite în continuare angajatori, precum și instituțiile care efectuează plata drepturilor de șomaj pentru șomerii prevăzuți la art. 5 alin. (1) pct. III sunt obligate să depună în fiecare lună, la termenul stabilit de CNPAS, declarația privind evidența nominală a asiguraților și a obligațiilor de plată către bugetul asigurărilor sociale de stat. Declarația se depune la casa teritorială de pensii, în raza căreia se află sediul angajatorului.

(2) Persoanele prevăzute la art. 5 alin. (1) pct. IV și V, care au împlinit vârsta de 18 ani, sunt obligate să depună declarația de asigurare la casa teritorială de pensii în raza căreia se află domiciliul asiguratului, în termen de 30 de zile de la încadrarea în situațiile menționate.

(3) Se exceptează de la obligativitatea depunerii declarației de asigurare persoanele prevăzute la art. 5 alin. (1) pct. IV și V, dacă se regăsesc și în una dintre situațiile prevăzute la art. 5 alin. (1) pct. I, II și III.

(4) Persoanele care desfășoară activități pe bază de convenții civile de prestări de servicii au obligația să declare angajatorului, pe propria răspundere, dacă sunt încadrate cu contract individual de muncă la alt angajator.

Art. 7. - (1) În sistemul public prestațiile de asigurări sociale reprezintă venit de înlocuire pentru pierderea totală sau parțială a veniturilor profesionale, ca urmare a bătrâneții, invalidității, accidentelor, bolii, maternității sau decesului, denumite în continuare riscuri asigurate.

(2) Prestațiile de asigurări sociale se acordă sub formă de: pensii, indemnizații, ajutoare, alte tipuri de prestații prevăzute de lege, corelative cu obligațiile privind plata contribuției de asigurări sociale.

(3) În sistemul public asigurații nu pot beneficia concomitent de două sau mai multe prestații de asigurări sociale pentru același risc asigurat, cu excepția celor pentru prevenirea îmbolnăvirilor și recuperarea capacității de muncă.

Art. 8. - (1) Constituie stagiul de cotizare perioadele în care persoanele au plătit contribuții de asigurări sociale în sistemul public din România, precum și în alte țări, în condițiile stabilite prin acordurile sau convențiile internaționale la care România este parte.

(2) Drepturile de asigurări sociale convenite în sistemul public din România se pot transfera în țările în care asigurații își stabilesc domiciliul sau reședința, în condițiile reglementate prin acorduri și convenții internaționale la care România este parte.

(3) Prestațiile de asigurări sociale aferente drepturilor prevăzute la alin. (2) pot fi transferate în alte țări, în condițiile reglementate prin acorduri și convenții internaționale la care România este parte, în moneda țărilor respective sau într-o altă monedă asupra căreia s-a convenit.

Art. 9. - (1) Evidența drepturilor și obligațiilor de asigurări sociale în sistemul public se realizează pe baza codului personal de asigurări sociale.

(2) Codul personal de asigurări sociale și modalitățile de atribuire a acestuia se stabilesc de CNPAS.

(3) Fiecărui asigurat în sistemul public i se atribuie un singur cod personal de asigurări sociale.

Art. 10. - În România se pot organiza și pot funcționa societăți private de asigurări sociale, reglementate prin lege specială.

CAPITOLUL II

Bugetul asigurărilor sociale de stat

Art. 11. - (1) Bugetul asigurărilor sociale de stat cuprinde veniturile și cheltuielile sistemului public.

(2) Guvernul elaborează anual, pe baza propunerilor CNPAS, proiectul bugetului asigurărilor sociale de stat, pe care îl supune spre aprobare Parlamentului.

(3) Dacă legea bugetului asigurărilor sociale de stat nu a fost adoptată cu cel puțin 3 zile înainte de expirarea exercițiului bugetar, se aplică în continuare bugetul asigurărilor sociale de stat pe anul precedent până la adoptarea noului buget.

Art. 12. - Veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat provin din contribuții de asigurări sociale, dobânzi, majorări pentru plata cu întârziere a contribuțiilor, precum și din alte venituri, potrivit legii.

Art. 13. - (1) Cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat acoperă contravaloarea prestațiilor de asigurări sociale din sistemul public, cheltuielile privind organizarea și funcționarea sistemului public, finanțarea unor investiții proprii, alte cheltuieli prevăzute de lege.

(2) Din veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat se prelevă anual până la 3% pentru constituirea unui fond de rezervă.

(3) Fondul de rezervă cumulat nu poate depăși nivelul cheltuielilor prevăzute pentru anul bugetar respectiv.

(4) Fondul de rezervă se utilizează pentru acoperirea prestațiilor de asigurări sociale în situații temeinic motivate sau a altor cheltuieli ale sistemului public, aprobate prin legea bugetului asigurărilor sociale de stat.

Art. 14. - (1) Excedentele anuale ale bugetului asigurărilor sociale de stat pot fi utilizate în anul următor, potrivit destinațiilor aprobate prin lege, după restituirea transferurilor primite de la bugetul de stat.

(2) Fondul de rezervă se reportează în anul următor și se completează potrivit prevederilor art. 13 alin. (2) și (3).

(3) Eventualul deficit curent al bugetului asigurărilor sociale de stat se acoperă din disponibilitățile bugetului de asigurări sociale de stat din anii precedenți și, în continuare, din fondul de rezervă.

Art. 15. - Disponibilitățile bănești ale asigurărilor sociale de stat sunt purtătoare de dobânzi; nivelul dobânzilor se stabilește prin convenții încheiate de CNPAS cu trezoreria statului sau cu băncile.

Art. 16. - În mod excepțional, în situații motivate, pentru acoperirea deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat, după epuizarea fondului de rezervă, veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat se completează cu sume care se alocă de la bugetul de stat.

Art. 17. - (1) În sistemul public, pe teritoriul României, contribuțiile și prestațiile de asigurări

sociale se plătesc în lei.

(2) Contribuțiile și prestațiile de asigurări sociale, stabilite în moneda altor țări, se plătesc pe teritoriul României în lei, la cursul de schimb valutar comunicat de Banca Națională a României din ziua plății.

CAPITOLUL III **Contribuția de asigurări sociale**

Art. 18. - (1) În sistemul public sunt contribuabili, după caz:

- a) asigurații care datorează contribuții individuale de asigurări sociale;
- b) angajatorii;
- c) persoanele juridice la care își desfășoară activitatea asigurații prevăzuți la art. 5 alin. (1) pct. II și VI, asimilate în condițiile prezentei legi angajatorului;
- d) Agenția Națională de Ocupare și Formare Profesională care administrează bugetul Fondului pentru plata ajutorului de șomaj;
- e) persoanele prevăzute la art. 5 alin. (2), care încheie contract de asigurare.

(2) Cotele de contribuții de asigurări sociale sunt diferențiate în funcție de condițiile de muncă normale, deosebite sau speciale.

(3) Cotele de contribuții de asigurări sociale se aprobă anual prin legea bugetului asigurărilor sociale de stat.

Art. 19. - (1) În sensul prezentei legi, locurile de muncă în condiții deosebite reprezintă acele locuri care, în mod permanent sau în anumite perioade, pot afecta esențial capacitatea de muncă a asiguraților datorită gradului mare de expunere la risc.

(2) Criteriile și metodologia de încadrare a locurilor de muncă în condiții deosebite se stabilesc prin hotărâre a Guvernului, pe baza propunerii comune a Ministerului Muncii și Protecției Sociale și a Ministerului Sănătății.

(3) Hotărârea Guvernului prevăzută la alin. (2) se va adopta în termen de 3 luni de la publicarea prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(4) Locurile de muncă în condiții deosebite se stabilesc prin contractul colectiv de muncă sau, în cazul în care nu se încheie contracte colective de muncă, prin decizia organului de conducere legal constituit, cu respectarea criteriilor și metodologiei de încadrare prevăzute la alin. (2).

(5) Avizul inspectoratului teritorial de muncă este obligatoriu pentru încadrarea locurilor de muncă în condiții deosebite.

Art. 20. - În sensul prezentei legi, locurile de muncă în condiții speciale sunt cele din:

- a) unitățile miniere, pentru personalul care își desfășoară activitatea în subteran cel puțin 50% din timpul normal de muncă în luna respectivă;
- b) activitățile de cercetare, explorare, exploatare sau prelucrare a materiilor prime nucleare, zonele I și II de expunere la radiații;
- c) aviația civilă, pentru personalul navigant prevăzut în anexa nr. 1;
- d) activitatea artistică desfășurată în profesiile prevăzute în anexa nr. 2.

Art. 21. - (1) Contribuția de asigurări sociale se datorează din momentul încadrării în una dintre situațiile prevăzute la art. 5 alin. (1) sau de la data încheierii contractului de asigurare.

(2) Contribuția individuală de asigurări sociale, datorată de asigurații prevăzuți la art. 5 alin. (1) pct. I, II și VI, reprezintă o treime din cota de contribuție de asigurări sociale, stabilită anual pentru condiții normale de muncă.

(3) Contribuția de asigurări sociale, datorată de angajatori, reprezintă diferența față de contribuția individuală de asigurări sociale, prevăzută la alin. (2), până la nivelul cotelor de contribuție de asigurări sociale stabilite prin legea anuală a bugetului de stat, în funcție de condițiile de muncă.

(4) Asigurații prevăzuți la art. 5 alin. (1) pct. IV și V și alin. (2) datorează integral cota de contribuție de asigurări sociale corespunzătoare condițiilor de muncă în care își desfășoară activitatea.

(5) Contribuția de asigurări sociale pentru șomeri se suportă integral din bugetul Fondului pentru plata ajutorului de șomaj, la nivelul cotei stabilite pentru condiții normale de muncă.

(6) Contribuția de asigurări sociale datorată de contribuabilii prevăzuți la art. 18 alin. (1) nu se impozitează.

Art. 22. - (1) Calculul și plata contribuției de asigurări sociale, datorată de asigurații prevăzuți la art. 5 alin. (1) pct. I, II și VI și de angajatorii acestora, se fac lunar de către angajatori.

(2) Calculul și plata contribuției de asigurări sociale pentru șomeri se fac lunar de către instituția care administrează bugetul Fondului pentru plata ajutorului de șomaj.

(3) Plata contribuției de asigurări sociale, datorată de asigurații prevăzuți la art. 5 alin. (1) pct. IV și V și alin. (2), se face lunar de către aceștia, pe baza calculului efectuat și comunicat de casele teritoriale de pensii la care sunt asigurați.

(4) Plata contribuției de asigurări sociale, în cazul asiguraților aflați în situațiile prevăzute la art. 5 alin. (1) pct. IV lit. f), g), h) și alin. (2), se poate face și la intervale mai mari de o lună, fără a depăși 6 luni, cu respectarea termenelor prevăzute în declarația sau în contractul de asigurare.

Art. 23. - (1) Baza lunară de calcul a contribuției individuale de asigurări sociale în cazul asiguraților o constituie:

a) salariile individuale brute, realizate lunar, inclusiv sporurile și adaosurile, reglementate prin lege sau prin contractul colectiv de muncă, și/sau veniturile asiguraților prevăzuți la art. 5 alin. (1) pct. I, II și VI;

b) venitul lunar asigurat, prevăzut în declarația sau contractul de asigurare, care nu poate fi mai mic de o pătrime din salariul mediu brut lunar pe economie.

(2) Baza lunară de calcul a contribuției individuale de asigurări sociale pentru personalul român trimis în misiune permanentă în străinătate de către persoanele juridice din România este salariul brut lunar în lei, corespunzător funcției în care persoana respectivă este încadrată în țară, inclusiv sporurile și celelalte adaosuri care se acordă potrivit legii.

(3) Baza de calcul prevăzută la alin. (1) și (2) nu poate depăși plafonul a de 3 ori salariul mediu brut lunar pe economie.

(4) Salariul mediu brut lunar pe economie este cel prevăzut la art. 5 alin. (3).

Art. 24. - (1) Baza lunară de calcul, la care angajatorul datorează contribuția de asigurări sociale, o constituie fondul total de salarii brute lunare realizate de asigurații prevăzuți la art. 5 alin. (1) pct. I și II, precum și veniturile brute lunare realizate de asigurații prevăzuți la art. 5 alin. (1) pct. VI.

(2) Baza lunară de calcul, la care persoana juridică din România datorează contribuția de asigurări sociale pentru personalul român trimis în misiune permanentă în străinătate, o constituie fondul total de salarii rezultat din însumarea salariilor brute individuale la care s-a calculat contribuția de asigurări sociale, conform prevederilor art. 23 alin. (2).

(3) Baza de calcul prevăzută la alin. (1) și (2) nu poate fi mai mare decât produsul dintre numărul mediu al asiguraților din luna pentru care se calculează contribuția și valoarea corespunzătoare a 3 salarii medii brute lunare pe economie.

(4) Prevederile alin. (3) se aplică și în cazul bugetului Fondului pentru plata ajutorului de șomaj.

Art. 25. - Baza lunară de calcul a contribuției de asigurări sociale pentru șomeri o constituie cuantumul ajutorului de șomaj, ajutorului de integrare profesională sau al alocației de sprijin, după caz.

Art. 26. - (1) Contribuția de asigurări sociale nu se datorează asupra sumelor reprezentând:

a) prestații de asigurări sociale care se suportă din fondurile asigurărilor sociale sau din fondurile angajatorului și care se plătesc direct de acesta, potrivit prezentei legi;

b) drepturile plătite potrivit dispozițiilor legale, în cazul desfacerii contractelor individuale de muncă sau al încetării calității de membru cooperativ;

c) diurnele de deplasare, detașare și indemnizațiile de transfer, drepturile de autor;

d) sumele obținute în baza unei convenții civile de prestări de servicii sau executări de lucrări de către persoane care au încheiate contracte individuale de muncă;

e) sumele reprezentând participarea salariaților la profit;

f) premii și alte drepturi exceptate prin legi speciale.

(2) Sumele exceptate de la plata contribuției de asigurări sociale nu se iau în considerare la stabilirea cuantumului prestațiilor de asigurări sociale.

Art. 27. - (1) Sumele reprezentând prestații de asigurări sociale, care se plătesc de angajator asiguraților, potrivit prevederilor prezentei legi, în contul asigurărilor sociale, se rețin de acesta din contribuțiile de asigurări sociale datorate pentru luna respectivă.

(2) Sumele reprezentând prestații de asigurări sociale plătite de angajator asiguraților, potrivit prevederilor prezentei legi, care depășesc suma contribuțiilor datorate de acesta în luna respectivă, se recuperează din contul asigurărilor sociale de la casa teritorială de pensii în raza căreia se află sediul acestuia.

Art. 28. - (1) Contribuția individuală de asigurări sociale, datorată de asigurații prevăzuți la art. 5 alin. (1) pct. I, II și VI, se reține integral din salariul sau, după caz, din venitul brut lunar al asiguratului și se virează lunar de angajator la casa teritorială de pensii în raza căreia se află sediul acestuia.

(2) Angajatorul calculează și virează lunar contribuția de asigurări sociale pe care o datorează bugetului asigurărilor sociale de stat, împreună cu contribuțiile individuale reținute de la asigurați.

(3) În cazul în care contribuția lunară de asigurări sociale achitată de contribuabili este mai mare decât contribuția datorată, suma plătită în plus se regularizează ulterior, conform procedurilor stabilite de CNPAS.

Art. 29. - Termenele de plată a contribuției de asigurări sociale sunt:

a) data stabilită pentru plata drepturilor salariale pe luna în curs, în cazul angajatorilor care efectuează plata drepturilor salariale lunar, dar nu mai târziu de data de 20 a lunii următoare celei pentru care se datorează plata;

b) data stabilită pentru plata chenzinei a 2-a, în cazul angajatorilor ce efectuează plata drepturilor salariale chenzinal, dar nu mai târziu de data de 20 a lunii următoare celei pentru care se datorează plata;

c) până la sfârșitul lunii, pentru luna în curs, în cazul asiguraților prevăzuți la art. 5 alin. (1) pct. IV lit. a), b), c), d) și e);

d) cel mai târziu până la datele fixate prin declarația sau prin contractul de asigurare, în cazul asiguraților prevăzuți la art. 5 alin. (1) pct. IV lit. f), g), h), i) și alin. (2);

e) până la data de 20 a lunii următoare celei pentru care se efectuează plata drepturilor ce se suportă din bugetul Fondului pentru plata ajutorului de șomaj, în cazul asiguraților prevăzuți la art. 5 alin. (1) pct. III;

f) data prevăzută în convenția civilă de prestări de servicii pentru plata sumelor celor angajați exclusiv pe bază de convenție civilă de prestări de servicii, dar nu mai târziu de data de 20 a lunii următoare celei pentru care se datorează plata.

Art. 30. - (1) Angajatorii, indiferent de forma de proprietate, vor depune în bancă, o dată cu documentația pentru plata salariilor și a altor venituri ale asiguraților, și documentele pentru plata contribuțiilor datorate bugetului asigurărilor sociale de stat, plățile efectuându-se simultan, sub control bancar.

(2) În cazul neachitării la termen, potrivit legii, a contribuțiilor datorate bugetului asigurărilor sociale de stat, casele teritoriale de pensii vor proceda la aplicarea măsurilor de executare silită pentru încasarea sumelor cuvenite, conform dispozițiilor legale privind executarea creanțelor bugetare.

Art. 31. - (1) Neplata contribuției de asigurări sociale la termenele prevăzute la art. 29 generează plata unor majorări calculate pentru fiecare zi de întârziere, până la data achitării sumei datorate inclusiv.

(2) Cota majorărilor de întârziere, prevăzută la alin. (1), se stabilește potrivit reglementărilor privind executarea creanțelor bugetare.

(3) Sumele reprezentând majorările de întârziere se fac venit la bugetul asigurărilor sociale de stat.

(4) Calculul majorărilor de întârziere, evidențierea în contabilitate și urmărirea plății acestora se fac de către angajator sau, după caz, de instituția care efectuează plata ajutorului de șomaj.

(5) Calculul majorărilor de întârziere pentru asigurații cu declarație sau contract de asigurare se efectuează, după caz, de aceștia sau de casele teritoriale de pensii.

Art. 32. - În cazul lichidării administrative sau al falimentului angajatorului, sumele datorate de

acesta bugetului asigurărilor sociale de stat vor fi recuperate conform procedurii prevăzute de lege.

Art. 33. - Neplata contribuției de asigurări sociale de către asigurații cu declarație sau contract de asigurare la termenele stabilite atrage neacordarea drepturilor la prestații până la achitarea contribuțiilor datorate și a majorărilor de întârziere aferente.

Art. 34. - Asigurații care fac dovada că nu se mai regăsesc în situațiile pentru care asigurarea este obligatorie, potrivit art. 5 alin. (1) pct. IV și V, trebuie să depună la casele teritoriale de pensii, în termen de 30 de zile de la modificarea situației, formularul-tip de retragere a declarației de asigurare.

Art. 35. - (1) Contractul de asigurare poate fi reziliat la inițiativa oricăreia dintre părți, conform clauzelor prevăzute în contract.

(2) În cazul rezilierii contractului de asigurare, contribuțiile de asigurări sociale achitate nu se restituie, iar stagiul de cotizare realizat se valorifică la stabilirea dreptului de pensie.

(3) Calitatea de asigurat se redobândește după încheierea unui nou contract de asigurare.

(4) După redobândirea calității de asigurat dreptul la prestații de asigurări sociale, altele decât pensiile, se reia după realizarea unui nou stagiul de cotizare, prevăzut de lege, pentru aceste prestații.

Art. 36. - (1) Colectarea și evidența contribuțiilor de asigurări sociale se asigură prin casele teritoriale de pensii, pe baza codului personal de asigurări sociale.

(2) Păstrarea și evidența datelor privind contribuțiile de asigurări sociale, pe fiecare asigurat, se realizează de casele teritoriale de pensii și de CNPAS.

(3) De la data intrării în vigoare a prezentei legi contribuțiile de asigurări sociale, colectate prin casele teritoriale de pensii, vor fi alocate lunii pentru care s-a efectuat plata.

(4) Debitele către bugetul asigurărilor sociale de stat, corespunzătoare perioadelor anterioare intrării în vigoare a prezentei legi, vor fi urmărite distinct, potrivit reglementărilor privind executarea creanțelor bugetare.

Art. 37. - (1) În sistemul public stagiul de cotizare se constituie din însumarea lunilor în care s-a plătit contribuția la bugetul asigurărilor sociale de stat, atât de asigurat, cât și de angajator sau, după caz, numai de asigurat, în situațiile prevăzute la art. 5 alin. (1) pct. IV, V, VI și alin. (2).

(2) În luna în care asiguratului i s-a reținut contribuția de asigurări sociale, iar angajatorul nu și-a achitat contribuția datorată în calitate sa de contribuabil, stagiul de cotizare ce se ia în calcul reprezintă o treime din luna respectivă.

Art. 38. - (1) În sistemul public se asimilează stagiului de cotizare și perioadele necontributive, denumite în continuare perioade asimilate, în care asiguratul:

a) a beneficiat sau beneficiază de drepturi de asigurări sociale, cu excepția celor prevăzute la art. 40 lit. a), b), c) și e);

b) a urmat cursurile de zi ale învățământului superior, organizat potrivit legii, pe durata normală a studiilor respective, cu condiția absolvirii acestora;

c) a satisfăcut serviciul militar ca militar în termen sau militar cu termen redus, pe durata legal stabilită, a fost concentrat, mobilizat sau în prizonierat.

(2) Asigurații care au absolvit mai multe instituții de învățământ superior, conform prevederilor alin. (1) lit. b), beneficiază de asimilarea, ca stagiul de cotizare, a unei singure perioade de studii, la alegere.

(3) Persoanele prevăzute la alin. (1) lit. b) beneficiază de perioade asimilate, dacă în aceste perioade nu se regăsesc în situațiile prevăzute la art. 5.

(4) Perioadele asimilate, prevăzute la alin. (1), se valorifică numai pentru obținerea pensiei pentru limită de vârstă, de invaliditate și de urmaș.

Art. 39. - (1) Stagiul de cotizare se certifică asiguraților anual, din oficiu, de către CNPAS, prin casele teritoriale de pensii.

(2) Stagiul de cotizare se certifică și la cererea asiguraților, contra cost, oricând în timpul anului. Tariful serviciului respectiv se stabilește anual de CNPAS.

CAPITOLUL IV

Pensii

Art. 40. - În sistemul public se acordă următoarele categorii de pensii:

- a) pensia pentru limită de vârstă;
- b) pensia anticipată;
- c) pensia anticipată parțială;
- d) pensia de invaliditate;
- e) pensia de urmaș.

SECȚIUNEA 1

Pensia pentru limită de vârstă

Art. 41. - (1) Pensia pentru limită de vârstă se acordă asiguraților care îndeplinesc, cumulativ, la data pensionării, condițiile privind vârsta standard de pensionare și stagiul minim de cotizare realizat în sistemul public.

(2) Vârsta standard de pensionare este de 60 de ani pentru femei și 65 de ani pentru bărbați. Atingerea vârstei standard de pensionare se va realiza în termen de 13 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi, prin creșterea vârstelor de pensionare, pornindu-se de la 57 de ani pentru femei și de la 62 de ani pentru bărbați, conform eșalonării prevăzute în anexa nr. 3.

(3) Stagiul minim de cotizare atât pentru femei, cât și pentru bărbați este de 15 ani. Creșterea stagiului minim de cotizare de la 10 ani la 15 ani se va realiza în termen de 13 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi, conform eșalonării prevăzute în anexa nr. 3.

(4) Stagiul complet de cotizare este de 30 de ani pentru femei și de 35 de ani pentru bărbați. Atingerea stagiului complet de cotizare se va realiza în termen de 13 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi, prin creșterea acestuia, pornindu-se de la 25 de ani pentru femei și de la 30 de ani pentru bărbați, conform eșalonării prevăzute în anexa nr. 3.

(5) Asigurații care îndeplinesc condițiile prevăzute la alin. (1)-(4) pot continua activitatea numai cu acordul angajatorului.

Art. 42. - (1) Asigurații care și-au desfășurat activitatea, total sau parțial, în condiții deosebite de muncă au dreptul la pensie pentru limită de vârstă, cu reducerea vârstelor standard de pensionare conform tabelului nr. 1.

(2) Vârstele de pensionare reduse, conform prevederilor alin. (1), nu pot fi mai mici de 50 de ani pentru femei și de 55 de ani pentru bărbați.

Art. 43. - (1) Asigurații care și-au desfășurat activitatea în locurile de muncă prevăzute la art. 20 lit. a) și care au realizat un stagiul de cotizare de cel puțin 20 de ani în aceste condiții beneficiază de pensie pentru limită de vârstă începând cu vârsta de 45 de ani.

(2) Asigurații care au realizat în condiții speciale de muncă un stagiul de cotizare de cel puțin 25 de ani, cu excepția celor prevăzuți la alin. (1), beneficiază de pensie pentru limită de vârstă, cu reducerea vârstelor standard de pensionare cu 15 ani.

(3) Asigurații care și-au desfășurat activitatea în locurile de muncă prevăzute la art. 20 lit. b) și care au realizat un stagiul de cotizare de cel puțin 15 ani în zona I de expunere la radiații sau de 17 ani în zona II de expunere la radiații beneficiază de pensie pentru limită de vârstă, indiferent de vârstă.

Art. 44. - Asigurații care au realizat în condiții speciale de muncă un stagiul de cotizare mai mic de 25 de ani beneficiază de pensie pentru limită de vârstă, cu reducerea proporțională a vârstelor standard de pensionare, în condițiile realizării stagiilor totale de cotizare necesare, conform prevederilor anexelor nr. 4 și 5.

Art. 45. - Personalul navigant din aviația civilă beneficiază de prevederile art. 43 alin. (2) și ale art. 44, în condițiile realizării unui număr minim de ore de zbor, salturi, respectiv starturi, aprobat prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Muncii și Protecției Sociale, a Ministerului Sănătății și a Ministerului Transporturilor, în urma consultării cu CNPAS. Hotărârea Guvernului va fi adoptată până la intrarea în vigoare a prezentei legi.

Art. 46. - Asigurații care au realizat stagii de cotizare atât în condiții deosebite, cât și în condiții

speciale de muncă beneficiază, cumulativ, de reducerea vârstelor standard de pensionare, corespunzătoare fiecărei situații, fără ca această reducere să depășească 12 ani.

Art. 47. - (1) Persoanele asigurate care au realizat un stagiul de cotizare în condiții de handicap preexistent calității de asigurat, în funcție de gradul handicapului, beneficiază de reducerea stagiilor de cotizare și a vârstelor standard de pensionare prevăzute în anexa nr. 3, astfel:

a) cu 15 ani, reducerea vârstei standard de pensionare, dacă au realizat cel puțin o treime din stagiul complet de cotizare, pentru cei cu handicap grav;

b) cu 10 ani, reducerea vârstei standard de pensionare, dacă au realizat cel puțin două treimi din stagiul complet de cotizare, pentru cei cu handicap accentuat;

c) cu 10 ani, reducerea vârstei standard de pensionare, dacă au realizat stagiul complet de cotizare, pentru cei cu handicap mediu.

(2) Asigurații nevăzători beneficiază de pensie pentru limită de vârstă, indiferent de vârstă, dacă au realizat ca nevăzător cel puțin o treime din stagiul complet de cotizare prevăzut de lege.

Art. 48. - Beneficiază de reducerea vârstei standard de pensionare cu 6 luni pentru fiecare an de privare de libertate, de deportare în străinătate după data de 23 august 1944 și/sau de prizonierat asigurații cu stagiul complet de cotizare, cărora li s-au stabilit drepturi privind vechimea în muncă în condițiile prevăzute la art. 1 alin. (1) lit. a), b) și c) și alin. (2) din Decretul-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, cu modificările ulterioare.

SECȚIUNEA a 2-a **Pensia anticipată**

Art. 49. - (1) Asigurații care au depășit stagiul complet de cotizare cu cel puțin 10 ani pot solicita pensia anticipată cu cel mult 5 ani înaintea vârstelor standard de pensionare.

(2) Cuantumul pensiei anticipate se stabilește în aceleași condiții cu cel al pensiei pentru limită de vârstă.

(3) La stabilirea stagiului de cotizare pentru acordarea pensiei anticipate nu se au în vedere perioadele asimilate, prevăzute de prezenta lege.

SECȚIUNEA a 3-a **Pensia anticipată parțială**

Art. 50. - (1) Asigurații care au realizat stagiile complete de cotizare, precum și cei care au depășit stagiul complet de cotizare cu până la 10 ani pot solicita pensie anticipată parțială cu reducerea vârstelor standard de pensionare cu cel mult 5 ani.

(2) Cuantumul pensiei anticipate parțiale se stabilește din cuantumul pensiei pentru limită de vârstă, prin diminuarea acestuia în raport cu stagiul de cotizare realizat și cu numărul de luni cu care s-a redus vârsta standard de pensionare, conform tabelului nr. 2.

Art. 51. - Asigurații care au desfășurat activități în condiții deosebite sau în condiții speciale de muncă, dar care nu se pot pensiona cu reducerea vârstei de pensionare pe această bază, pot beneficia de prevederile art. 50. În aceste cazuri reducerea vârstei standard de pensionare nu poate fi mai mare de 5 ani.

Art. 52. - La împlinirea vârstelor standard de pensionare, prevăzute de prezenta lege, pensia anticipată parțială devine pensie pentru limită de vârstă, prin eliminarea diminuării prevăzute la art. 50 alin. (2) și adăugarea eventualelor stagii de cotizare realizate în perioada de anticipare.

SECȚIUNEA a 4-a

Pensia de invaliditate

Art. 53. - (1) Au dreptul la pensie de invaliditate asigurații care și-au pierdut total sau cel puțin jumătate din capacitatea de muncă, din cauza:

- a) accidentelor de muncă, conform legii;
- b) bolilor profesionale și tuberculozei;
- c) bolilor obișnuite și accidentelor care nu au legătură cu munca.

(2) Beneficiază de pensie de invaliditate, în condițiile prevăzute la alin. (1), și asigurații care satisfac obligații militare prevăzute la art. 38 alin. (1) lit. c).

(3) Au dreptul la pensie de invaliditate, în condițiile prevăzute la alin. (1) lit. a), și elevii, ucenicii și studenții care și-au pierdut total sau cel puțin jumătate din capacitatea de muncă datorită accidentelor sau bolilor profesionale survenite în timpul și din cauza practicii profesionale.

(4) Persoanele care și-au pierdut total sau parțial capacitatea de muncă și marii mutilați, ca urmare a participării la lupta pentru victoria Revoluției din decembrie 1989 ori în legătură cu evenimentele revoluționare din decembrie 1989, care erau cuprinși într-un sistem de asigurări sociale anterior datei ivirii invalidității din această cauză, au dreptul și la pensie de invaliditate, indiferent de vechimea în muncă, pe timpul cât durează invaliditatea, stabilită în aceleași condiții în care se acordă pensia de invaliditate persoanelor care au suferit accidente de muncă.

Art. 54. - În raport cu cerințele locului de muncă și cu gradul de reducere a capacității de muncă, invaliditatea este:

- a) de gradul I, caracterizată prin pierderea totală a capacității de muncă, a capacității de autoservire, de autoconducție sau de orientare spațială, invalidul necesitând îngrijire sau supraveghere permanentă din partea altei persoane;
- b) de gradul II, caracterizată prin pierderea totală a capacității de muncă, cu posibilitatea invalidului de a se autoservi, de a se autoconduce și de a se orienta spațial, fără ajutorul altei persoane;
- c) de gradul III, caracterizată prin pierderea a cel puțin jumătate din capacitatea de muncă, invalidul putând să presteze o activitate profesională.

Art. 55. - Criteriile și normele pe baza cărora se face încadrarea în gradele I, II și III de invaliditate se stabilesc prin hotărâre a Guvernului, inițiată de Ministerul Muncii și Protecției Sociale împreună cu Ministerul Sănătății, la propunerea CNPAS, care va fi adoptată până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Art. 56. - (1) Încadrarea sau neîncadrarea într-un grad de invaliditate se face prin decizie, emisă de medicul specializat în expertiză medicală și recuperarea capacității de muncă, denumit în continuare medic expert al asigurărilor sociale.

(2) Împotriva deciziei emise în condițiile alin. (1) se poate face contestație la casa teritorială de pensii, în termen de 30 de zile de la comunicare.

(3) La soluționarea contestației casa teritorială de pensii poate consulta Institutul Național de Expertiză Medicală și Recuperarea Capacității de Muncă.

(4) Termenul de rezolvare a contestației este de 30 de zile de la data înregistrării acesteia.

(5) Decizia casei teritoriale de pensii, dată în soluționarea contestației prevăzute la alin. (2), poate fi contestată la instanța judecătorească competentă, în termen de 30 de zile de la comunicarea acesteia.

(6) Decizia de încadrare sau de neîncadrare într-un grad de invaliditate, necontestată în termen, este definitivă.

Art. 57. - (1) Asigurații care și-au pierdut capacitatea de muncă datorită unei boli obișnuite sau unor accidente care nu au legătură cu munca beneficiază de pensie de invaliditate, dacă îndeplinesc stagiul de cotizare necesar în raport cu vârsta, conform tabelului nr. 3.

(2) Beneficiază de pensie de invaliditate și asigurații care, până la data ivirii invalidității, au realizat cel puțin jumătate din stagiul de cotizare necesar, prevăzut în tabelul nr. 3.

(3) Asigurații prevăzuți la art. 47 beneficiază de pensie de invaliditate, dacă au realizat cel puțin jumătate din stagiul de cotizare necesar, prevăzut în tabelul nr. 3, în raport cu vârsta avută la data expertizării.

(4) Au dreptul la pensie de invaliditate și persoanele care la data ivirii invalidității nu mai au calitatea de asigurat, dar îndeplinesc condițiile prevăzute la alin. (1), (2) sau (3).

Art. 58. - În cazul în care invaliditatea s-a ivit ca urmare a unui accident de muncă, a unei boli profesionale, a tuberculozei, precum și în situația în care invaliditatea s-a ivit în timpul și din cauza îndeplinirii obligațiilor militare prevăzute la art. 38 alin. (1) lit. c), asiguratul poate beneficia de pensie de invaliditate, indiferent de stagiul de cotizare.

Art. 59. - (1) La stabilirea pensiei de invaliditate asiguraților li se acordă un stagiu potențial, determinat ca diferență între stagiul complet de cotizare și stagiul de cotizare realizat efectiv până în momentul încadrării într-un grad de invaliditate.

(2) În cazul asiguraților care au realizat cel puțin jumătate din stagiul de cotizare necesar, prevăzut în tabelul nr. 3, stagiul potențial se determină ca diferență între stagiul complet de cotizare și stagiul de cotizare necesar.

(3) Stagiul potențial rezultat conform alin. (1) și (2) nu poate fi mai mare decât stagiul de cotizare pe care asiguratul ar fi putut să îl realizeze de la vârsta ivirii invalidității până la împlinirea vârstei la care, în condițiile prezentei legi, poate solicita o pensie pentru limită de vârstă.

Art. 60. - (1) Asiguraților care au realizat un stagiu de cotizare în condiții de handicap preexistent calității de asigurat li se acordă un stagiu potențial, determinat ca diferență între stagiile de cotizare cerute la art. 47 și stagiile de cotizare realizate efectiv.

(2) În cazul persoanelor prevăzute la art. 53 alin. (3), stagiul potențial luat în calcul la stabilirea pensiei de invaliditate îl constituie stagiul complet de cotizare, conform prezentei legi.

Art. 61. - (1) Pensionarii încadrați în gradul I de invaliditate au dreptul, în afara pensiei, la o indemnizație pentru însoțitor, în cuantum fix.

(2) Cuantumul indemnizației pentru însoțitor se stabilește anual prin legea bugetului asigurărilor sociale de stat și nu poate fi mai mic decât salariul de bază minim brut pe țară.

(3) În timpul execuției bugetare cuantumul indemnizației pentru însoțitor se reactualizează prin hotărâre a Guvernului.

Art. 62. - (1) Pensionarii de invaliditate sunt supuși revizuirii medicale, în funcție de afecțiune, la intervale de 6-12 luni, până la împlinirea vârstelor standard de pensionare, la termenele stabilite de casele teritoriale de pensii.

(2) După fiecare revizuire medicul expert al asigurărilor sociale din cadrul casei teritoriale de pensii emite o nouă decizie prin care se stabilește, după caz:

a) menținerea în același grad de invaliditate;

b) încadrarea în alt grad de invaliditate;

c) încetarea calității de pensionar de invaliditate, ca urmare a redobândirii capacității de muncă.

(3) Dreptul la pensie de invaliditate se modifică sau încetează începând cu luna următoare celei în care s-a emis decizia de revizuire medicală.

(4) Neprezentarea, din motive imputabile pensionarului, la revizuirea medicală atrage suspendarea plății pensiei începând cu luna următoare celei în care era prevăzută revizuirea medicală.

(5) Revizuirea medicală se poate efectua și la cererea pensionarilor, dacă starea sănătății lor s-a îmbunătățit sau, după caz, s-a agravat.

(6) Decizia emisă după revizuirea medicală se supune aceleiași proceduri de contestare și soluționare, conform art. 56 alin. (2)-(6).

(7) Nu sunt supuși revizuirii medicale periodice pensionarii de invaliditate care:

a) prezintă invalidități care afectează ireversibil capacitatea de muncă;

b) au împlinit vârstele prevăzute de prezenta lege pentru obținerea pensiei pentru limită de vârstă;

c) au vârsta mai mică cu până la 5 ani față de vârsta standard de pensionare și au realizat stagiile complete de cotizare, conform prezentei legi.

Art. 63. - (1) Pensionarii de invaliditate, cu excepția celor prevăzuți la art. 62 alin. (7), sunt obligați să urmeze programele recuperatorii întocmite de medicul expert al asigurărilor sociale care a emis decizia de încadrare în grad de invaliditate, în vederea reintegrării socioprofesionale în aceeași muncă sau în alta.

(2) Neîndeplinirea, din motive imputabile pensionarului, a obligației prevăzute la alin. (1) atrage

suspendarea plății pensiei începând cu luna următoare constatării.

(3) Suspendarea plății pensiei încetează cu luna următoare reluării sau, după caz, începerii programelor recuperatorii.

Art. 64. - (1) La împlinirea vârstei standard prevăzute de prezenta lege pentru obținerea pensiei pentru limită de vârstă beneficiarul pensiei de invaliditate poate opta pentru cea mai avantajoasă dintre pensii.

(2) Indemnizația pentru însoțitor prevăzută la art. 61 se menține indiferent de pensia pentru care se optează.

SECȚIUNEA a 5-a

Pensia de urmaș

Art. 65. - Au dreptul la pensie de urmaș copiii și soțul supraviețuitor, dacă persoana decedată era pensionar sau îndeplinea condițiile pentru obținerea unei pensii.

Art. 66. - Copiii au dreptul la pensie de urmaș:

a) până la vârsta de 16 ani;

b) dacă își continuă studiile într-o formă de învățământ organizată potrivit legii, până la terminarea acestora, fără a depăși vârsta de 26 de ani;

c) pe toată durata invalidității de orice grad, dacă aceasta s-a ivit în perioada în care se aflau în una dintre situațiile prevăzute la lit. a) sau b).

Art. 67. - (1) Soțul supraviețuitor are dreptul la pensie de urmaș pe tot timpul vieții, la împlinirea vârstei standard de pensionare, dacă durata căsătoriei a fost de cel puțin 15 ani.

(2) În cazul în care durata căsătoriei este mai mică de 15 ani, dar de cel puțin 10 ani, cuantumul pensiei de urmaș convenit soțului supraviețuitor se diminuează cu 0,5% pentru fiecare lună, respectiv 6,0% pentru fiecare an de căsătorie în minus.

Art. 68. - (1) Soțul supraviețuitor are dreptul la pensie de urmaș, indiferent de vârstă, pe perioada în care este invalid de gradul I sau II, dacă durata căsătoriei a fost de cel puțin 1 an.

(2) Soțul supraviețuitor are dreptul la pensie de urmaș, indiferent de vârstă și de durata căsătoriei, dacă decesul soțului susținător s-a produs ca urmare a unui accident de muncă, a unei boli profesionale sau tuberculozei și dacă nu realizează venituri lunare dintr-o activitate profesională pentru care asigurarea este obligatorie sau acestea sunt mai mici de o pătrime din salariul mediu brut pe economie.

Art. 69. - Soțul supraviețuitor care nu îndeplinește condițiile prevăzute la art. 67 și art. 68 alin. (1) beneficiază de pensie de urmaș pe o perioadă de 6 luni de la data decesului, dacă în această perioadă nu realizează venituri lunare dintr-o activitate profesională pentru care asigurarea este obligatorie sau acestea sunt mai mici de o pătrime din salariul mediu brut pe economie.

Art. 70. - Soțul supraviețuitor care are în îngrijire la data decesului susținătorului unul sau mai mulți copii în vârstă de până la 7 ani beneficiază de pensie de urmaș până la data împlinirii de către ultimul copil a vârstei de 7 ani, în perioadele în care nu realizează venituri lunare dintr-o activitate profesională pentru care asigurarea este obligatorie sau acestea sunt mai mici de o pătrime din salariul mediu brut pe economie.

Art. 71. - (1) Pensia de urmaș se calculează, după caz, din:

a) pensia pentru limită de vârstă aflată în plată sau la care ar fi avut dreptul, în condițiile legii, susținătorul decedat;

b) pensia de invaliditate gradul I, în cazul în care decesul susținătorului a survenit înaintea îndeplinirii condițiilor pentru obținerea pensiei pentru limită de vârstă și era în plată cu pensie de invaliditate de orice grad, pensie anticipată, pensie anticipată parțială sau ar fi avut dreptul, în condițiile legii, la una dintre aceste categorii de pensie.

(2) Cuantumul pensiei de urmaș se stabilește procentual din pensia susținătorului, prevăzută la alin.

(1), în funcție de numărul urmașilor îndreptățiți, astfel:

a) pentru un singur urmaș - 50%;

b) pentru 2 urmași - 75%;

c) pentru 3 sau mai mulți urmași - 100%.

Art. 72. - Cuantumul pensiei de urmaș, în cazul orfanilor de ambii părinți, reprezintă însumarea drepturilor de urmaș, calculate după fiecare părinte.

Art. 73. - În cazul modificării numărului de urmași, pensia se recalculează în conformitate cu dispozițiile art. 71 alin. (2).

Art. 74. - Soțul supraviețuitor care are dreptul la o pensie proprie și îndeplinește condițiile prevăzute de lege pentru obținerea pensiei de urmaș după soțul decedat poate opta pentru cea mai avantajoasă pensie.

Art. 75. - Beneficiarii pensiei de urmaș prevăzuți la art. 66 lit. c) și la art. 68 alin. (1) sunt expertizați, supuși revizuirii medicale și au obligația de a urma programele recuperatorii conform aceluiași reglementări prevăzute pentru pensia de invaliditate.

SECȚIUNEA a 6-a **Calculul pensiilor**

Art. 76. - În sistemul public cuantumul pensiei la data înscrierii la pensie se determină prin înmulțirea punctajului mediu anual realizat de asigurat în perioada de cotizare cu valoarea unui punct de pensie din luna ieșirii la pensie.

Art. 77. - Punctajul mediu anual, realizat de asigurat în perioada de cotizare, se determină prin împărțirea numărului de puncte rezultat din însumarea punctajelor anuale realizate de asigurat în perioada de cotizare la numărul de ani corespunzători stagiului complet de cotizare.

Art. 78. - (1) Punctajul anual al asiguratului se determină prin împărțirea la 12 a punctajului rezultat în anul respectiv din însumarea numărului de puncte realizat în fiecare lună. Numărul de puncte realizat în fiecare lună se calculează prin raportarea salariului brut lunar individual, inclusiv sporurile și adaosurile, sau, după caz, a venitului lunar asigurat, care a constituit baza de calcul a contribuției individuale de asigurări sociale, la salariul mediu brut lunar din luna respectivă, comunicat de Comisia Națională pentru Statistică.

(2) Pentru perioadele în care Comisia Națională pentru Statistică a comunicat numai salariul mediu brut lunar pe economie la nivel anual punctajul anual al asiguratului se determină ca raport între media lunară din anul respectiv a salariilor brute individuale, inclusiv sporurile și adaosurile, sau, după caz, a venitului asigurat, care a constituit baza de calcul a contribuției individuale de asigurări sociale, și salariul mediu brut lunar pe economie din anul respectiv, comunicat de Comisia Națională pentru Statistică.

(3) Pentru lunile pentru care Comisia Națională pentru Statistică nu a comunicat încă salariul mediu brut lunar pe economie se utilizează (pentru întreaga lună) ultimul salariu mediu brut lunar pe economie comunicat.

(4) Punctajul asiguratului, stabilit conform alin. (1) și (2), nu poate fi mai mare de 3 puncte într-un an calendaristic.

(5) Pentru perioadele asimilate, la determinarea punctajului anual al asiguratului se utilizează:

a) cuantumul pensiei de invaliditate sau al altor drepturi de asigurări sociale obținute în perioadele respective, în cazurile prevăzute la art. 38 alin. (1) lit. a);

b) 25% din salariul mediu brut lunar pe economie din perioadele respective, pentru cazurile prevăzute la art. 38 alin. (1) lit. b) și c) și la art. 53 alin. (3).

(6) Pentru stagiul potențial, acordat asiguraților în drept să obțină o pensie de invaliditate, punctajul anual al asiguratului este de:

a) 0,75 puncte pentru gradul I de invaliditate, respectiv pentru cei cu handicap grav;

b) 0,60 puncte pentru gradul II de invaliditate, respectiv pentru cei cu handicap accentuat;

c) 0,40 puncte pentru gradul III de invaliditate, respectiv pentru cei cu handicap mediu.

(7) Stagiul de cotizare realizat și stagiul potențial acordat pentru perioadele în care asiguratul a beneficiat de pensie de invaliditate gradul III se iau în considerare, prin cumulare, la stabilirea altor categorii de pensie.

(8) Asigurații care, după îndeplinirea condițiilor de pensionare pentru limită de vârstă reglementate

de prezenta lege, contribuie o anumită perioadă la sistemul public, regăsindu-se în una dintre situațiile prevăzute la art. 5, beneficiază de majorarea punctajului realizat cu 0,3% pentru fiecare lună, respectiv cu 3,6% pentru fiecare an suplimentar.

Art. 79. - CNPAS comunică asiguratului, prin casele teritoriale de pensii, punctajul anual și punctajul cumulat pentru perioada de cotizare, în condițiile art. 39.

Art. 80. - (1) Valoarea unui punct de pensie reprezintă cel puțin 45% din salariul mediu brut lunar pe economie, prognozat pentru anul respectiv, și se aprobă prin legea bugetului asigurărilor sociale de stat.

(2) În situația în care într-o anumită perioadă se constată abateri mai mari de 10% între salariul mediu brut lunar pe economie realizat față de cel prognozat, CNPAS, de comun acord cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale și cu Ministerul Finanțelor, va recalcula valoarea punctului de pensie pe baza unei noi prognoze a salariului mediu brut lunar pe economie.

SECȚIUNEA a 7-a **Reactualizarea pensiilor**

Art. 81. - După aprobarea legii bugetului asigurărilor sociale de stat pensiile aflate în plată se reactualizează în funcție de valoarea stabilită a punctului de pensie.

SECȚIUNEA a 8-a **Stabilirea și plata pensiilor**

Art. 82. - (1) Pensia se acordă la cererea persoanei îndreptățite, a mandatarului desemnat de aceasta cu procură specială, a tutorelui sau a curatorului acesteia.

(2) Cererea de pensionare, împreună cu actele care dovedesc îndeplinirea condițiilor prevăzute de prezenta lege se depun la casa teritorială de pensii în raza căreia se află domiciliul asiguratului.

Art. 83. - Drepturile de pensie pentru limită de vârstă și de pensie anticipată se cuvin de la data îndeplinirii condițiilor de pensionare prevăzute de prezenta lege și se acordă:

a) de la data încetării calității de asigurat, dacă cererea a fost depusă în termen de 30 de zile de la această dată;

b) de la data depunerii cererii, în cazul persoanelor care nu mai sunt asigurate în momentul solicitării, precum și în situația nerespectării termenului prevăzut la lit. a).

Art. 84. - (1) Persoanele care au împlinit vârsta standard de pensionare nu mai pot solicita înscrierea la pensia de invaliditate.

(2) Drepturile de pensie de invaliditate se acordă:

a) de la data încetării plății indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă, dacă cererea a fost depusă în termen de 60 de zile de la data emiterii deciziei medicale de încadrare în grad de invaliditate;

b) de la data emiterii deciziei medicale de încadrare în grad de invaliditate, în cazul persoanelor care nu mai sunt asigurate la data expertizării, dacă cererea a fost depusă în termenul prevăzut la lit. a);

c) de la data depunerii cererii, în situațiile în care s-a depășit termenul prevăzut la lit. a).

Art. 85. - (1) Drepturile de pensie de urmaș, în cazul persoanelor care îndeplinesc condițiile prevăzute de prezenta lege la data decesului susținătorului asigurat, se acordă la cerere:

a) începând cu luna următoare decesului, în cazul în care susținătorul decedat era pensionar, dacă cererea a fost depusă în termen de 90 de zile de la data decesului;

b) de la data decesului susținătorului, în cazul în care susținătorul decedat nu era pensionar la data decesului, dacă cererea a fost depusă în termen de 90 de zile de la această dată;

c) de la data depunerii cererii, în situațiile în care s-au depășit termenele prevăzute la lit. a) și b).

(2) În cazul în care urmașul îndeplinește condițiile prevăzute de prezenta lege ulterior datei decesului susținătorului asigurat, drepturile de pensie de urmaș se acordă de la data îndeplinirii condițiilor, dacă cererea a fost depusă în termen de 90 de zile de la data îndeplinirii condițiilor.

(3) În situația în care s-a depășit tenul prevăzut la alin. (2), drepturile de pensie de urmaș se acordă de la data depunerii cererii.

Art. 86. - (1) Admiterea sau respingerea cererii de pensionare se face prin decizie emisă de casa teritorială de pensii în termen de 30 de zile de la data depunerii cererii.

(2) Decizia casei teritoriale de pensii va cuprinde temeiurile de fapt și de drept pe baza cărora se admite sau se respinge cererea de pensionare.

(3) Decizia de pensionare se comunică în scris persoanei care a solicitat pensionarea, în termen de 5 zile de la data emiterii.

Art. 87. - Decizia de pensionare poate fi contestată la instanța judecătorească competentă, în a cărei rază teritorială se află domiciliul asiguratului, în termen de 30 de zile de la comunicare.

Art. 88. - Decizia de pensionare necontestată în termen este definitivă.

Art. 89. - În situația în care se constată erori în stabilirea și în plata drepturilor de pensie, se vor opera revizuirile și modificările legale, atrăgând, după caz, răspunderea celor vinovați.

Art. 90. - (1) Plata pensiei se face lunar.

(2) Pensia se plătește personal titularului, mandatarului desemnat de acesta prin procură specială sau reprezentantului legal al acestuia.

(3) Modalitățile de plată a pensiilor se stabilesc prin regulament al CNPAS, care se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. 91. - (1) Plata pensiei încetează începând cu luna următoare celei în care:

a) beneficiarul a decedat;

b) beneficiarul nu mai îndeplinește condițiile legale în temeiul cărora i-a fost acordată pensia;

c) urmașul a fost condamnat printr-o hotărâre rămasă definitivă pentru infracțiunea de omor sau tentativă de omor comisă asupra susținătorului.

(2) Instanțele judecătorești au obligația ca, în termen de 10 zile de la data rămânerii definitive a hotărârii pronunțate în cazurile prevăzute la alin. (1) lit. c), să comunice această situație, în scris, CNPAS.

Art. 92. - (1) Plata pensiei se suspendă începând cu luna următoare celei în care:

a) pensionarul își stabilește domiciliul pe teritoriul unui stat cu care România a încheiat convenție de asigurări sociale, dacă în cadrul acesteia se prevede că pensia se plătește de către celălalt stat;

b) beneficiarul unei pensii anticipate sau al unei pensii anticipate parțiale se regăsește în una dintre situațiile prevăzute la art. 5;

c) beneficiarul unei pensii de invaliditate nu se prezintă la revizuirea medicală periodică;

d) beneficiarul unei pensii de urmaș realizează dintr-o activitate profesională venituri brute lunare mai mari decât jumătate din salariul mediu brut pe economie;

e) copilul urmaș nu mai îndeplinește condițiile prevăzute la art. 66 lit. b) și c);

f) soțul supraviețuitor, beneficiarul unei pensii de urmaș, se recăsătorește.

(2) Plata indemnizației de însoțitor se suspendă pe perioada în care pensionarul de invaliditate gradul I, cu excepția nevăzătorilor, este internat în instituții de asistență socială sau în unități medicale specializate, în care se asigură supraveghere și îngrijire permanentă.

Art. 93. - (1) Reluarea în plată a pensiilor suspendate se face la cerere, începând cu luna următoare celei în care a încetat cauza suspendării, dacă cererea a fost depusă în termen de 30 de zile de la data încetării cauzei suspendării.

(2) În situația în care cererea de reluare în plată a fost depusă după expirarea termenului de 30 de zile, plata se face începând cu luna următoare celei în care a fost depusă cererea.

(3) Reluarea în plată a pensiei de urmaș suspendate ca urmare a neîndeplinirii condițiilor prevăzute la art. 66 lit. b) și c) se face de la data începerii anului școlar sau de la data emiterii deciziei medicale de încadrare într-un grad de invaliditate.

Art. 94. - (1) Pot cumula pensia cu veniturile realizate dintr-o activitate profesională, indiferent de nivelul veniturilor respective:

a) copiii urmași orfani de ambii părinți, pe perioada școlarizării, până la vârstele prevăzute la art. 66 lit. a) și b);

b) nevăzătorii;

c) pensionarii pentru limită de vârstă.

(2) Beneficiarii pensiei de urmaș pot cumula pensia cu veniturile realizate dintr-o activitate profesională, dacă veniturile brute lunare realizate nu depășesc jumătate din salariul mediu brut lunar pe economie.

Art. 95. - (1) Beneficiarii pensiei pentru limită de vârstă pot solicita recalcularea pensiei după fiecare stagi de cotizare de minimum 12 luni, realizat în condițiile prezentei legi.

(2) Cererea de recalculare a pensiei urmează aceleași reguli procedurale privind soluționarea și contestarea, prevăzute pentru cererea de pensionare.

(3) Pensia recalculează se acordă începând cu luna următoare celei în care s-a depus cererea de recalculare.

Art. 96. - Beneficiarul dreptului de pensie este obligat să comunice casei teritoriale de pensii orice modificare privind condițiile de acordare și de plată a pensiei, în termen de 15 zile de la apariția acesteia.

Art. 97. - (1) Sumele rămase neîncasate de către pensionarul decedat, reprezentând pensia pe luna în care a avut loc decesul, și, după caz, drepturile de pensie cuvenite și neachitate până la deces se plătesc soțului supraviețuitor, copiilor, părinților sau, în lipsa acestora, celorlalți moștenitori, în condițiile dreptului comun.

(2) Sumele prevăzute la alin. (1) pot fi solicitate în cadrul termenului general de prescripție.

CAPITOLUL V

Alte drepturi de asigurări sociale

Art. 98. - (1) Asigurații sistemului public au dreptul, în afară de pensie, la:

a) indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă, cauzată de boli obișnuite sau de accidente în afara muncii, boli profesionale și accidente de muncă;

b) prestații pentru prevenirea îmbolnăvirilor și recuperarea capacității de muncă;

c) indemnizație pentru maternitate;

d) indemnizație pentru creșterea copilului sau îngrijirea copilului bolnav;

e) ajutor de deces.

(2) Beneficiază de drepturile prevăzute la alin. (1) asigurații care au un stagi de cotizare de cel puțin 6 luni, realizat în ultimele 12 luni anterioare producerii riscului.

(3) Asigurații cu contract individual de muncă pe durată determinată, precum și cei prevăzuți la art. 5 alin. (1) pct. IV și VI beneficiază de drepturile prevăzute la alin. (1), dacă îndeplinesc condiția de stagi de cotizare prevăzută la alin. (2) sau de cel puțin 12 luni cotizate în ultimele 24 de luni anterioare producerii riscului.

(4) Asigurații beneficiază de indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă, fără condiții de stagi de cotizare, în cazul accidentelor de muncă, bolilor profesionale, urgențelor medico-chirurgicale, tuberculozei și bolilor infectocontagioase din grupa A. Lista cuprinzând urgențele medico-chirurgicale, precum și bolile infectocontagioase din grupa A va fi stabilită prin hotărâre a Guvernului, adoptată în termen de 3 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. 99. - (1) Baza de calcul a indemnizațiilor de asigurări sociale se determină ca medie a veniturilor lunare din ultimele 6 luni, pe baza cărora s-a stabilit contribuția individuală de asigurări sociale în lunile respective, conform prevederilor art. 23.

(2) În situația în care stagiul de cotizare este mai mic de 6 luni, pentru asigurații prevăzuți la art. 98 alin. (4) baza de calcul a indemnizațiilor de asigurări sociale o constituie media veniturilor lunare la care s-a calculat contribuția de asigurări sociale din lunile respective sau, după caz, venitul lunar din prima lună de activitate pentru care s-a stabilit să se plătească contribuția de asigurări sociale.

(3) Pentru calculul indemnizațiilor de asigurări sociale se utilizează numărul de zile lucrătoare din luna în care se acordă concediul medical sau, după caz, se solicită alte drepturi de asigurări sociale.

(4) La stabilirea numărului de zile lucrătoare din luna în care se acordă dreptul de asigurări sociale se au în vedere prevederile legale cu privire la zilele de sărbători legale în care nu se lucrează.

SECȚIUNEA 1

Indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă

Art. 100. - (1) În sistemul public asigurării beneficiază de concediu medical și de indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă, dacă dovedesc incapacitatea temporară de muncă printr-un certificat medical, eliberat conform reglementărilor în vigoare.

(2) În cazul bolilor profesionale sau accidentelor de muncă certificatul medical se vizează în mod obligatoriu, prin grija angajatorului, de către Inspectoratul de Sănătate Publică, respectiv de inspectoratul teritorial de muncă în raza căruia se află sediul angajatorului sau domiciliul asiguratului.

(3) Șomerii aflați la cursuri de calificare, recalificare, perfecționare sau, după caz, la alte forme de pregătire profesională, organizate potrivit legii, care, datorită accidentelor survenite în timpul și din cauza practicii profesionale, suportă o incapacitate temporară de muncă mai mare de 3 zile, beneficiază de aceleași prevederi ca și ceilalți asigurați privind accidentul de muncă.

Art. 101. - (1) Indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă se suportă astfel:

A. de către angajator, în funcție de numărul de angajați avut la data ivirii incapacității temporare de muncă, astfel:

- a)** până la 20 de angajați, din a 4-a până în a 10-a zi de incapacitate temporară de muncă;
- b)** între 21-100 de angajați, din a 4-a până în a 15-a zi de incapacitate temporară de muncă;
- c)** peste 100 de angajați, din a 4-a până în a 20-a zi de incapacitate temporară de muncă;

B. de bugetul asigurărilor sociale de stat, începând cu:

- a)** a 4-a zi de incapacitate temporară de muncă, în cazul persoanelor prevăzute la art. 5 alin. (1) pct. III, IV și alin. (2);
- b)** ziua următoare celor suportate de angajator, conform lit. A, și până la data încetării incapacității temporare de muncă sau pensionării.

(2) Indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă nu se acordă asiguraților prevăzuți la art. 5 pentru primele 3 zile de incapacitate temporară de muncă.

Art. 102. - Indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă, cauzată de boli profesionale sau accidente de muncă, se suportă din prima zi de incapacitate temporară de muncă și până la data încetării acesteia sau pensionării, astfel:

- a)** de către angajator, pentru asigurații prevăzuți la art. 5 alin. (1) pct. I, II și VI;
- b)** de către angajatorul prestator al cursurilor de calificare, recalificare, perfecționare sau al altor forme de pregătire profesională pentru șomeri, organizate potrivit legii, pentru situațiile prevăzute la art. 100 alin. (3);
- c)** de bugetul asigurărilor sociale de stat, pentru asigurații prevăzuți la art. 5 alin. (1) pct. IV, V și alin. (2);
- d)** de bugetul asigurărilor sociale de stat, în cazul asiguraților prevăzuți la art. 5 alin. (1) pct. I și II, precum și al celor prevăzuți la alin. (1) pct. III, aflați la cursuri de calificare, recalificare, perfecționare sau la alte forme de pregătire profesională, organizate potrivit legii, dacă bolile profesionale sau accidentele de muncă s-au produs din vina acestora.

Art. 103. - (1) Durata de acordare a indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă este de cel mult 180 de zile în interval de un an, socotit din prima zi de îmbolnăvire.

(2) Începând cu a 90-a zi concediul medicalala se poate prelungi până la 180 de zile, cu avizul medicului expert al asigurărilor sociale.

(3) Durata de acordare a indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă este mai mare în cazul unor boli speciale și se diferențiază astfel:

- a)** un an, în intervalul ultimilor 2 ani, pentru tuberculoză pulmonară și unele boli cardiovasculare, stabilite de CNPAS cu acordul Ministerului Sănătății și al Ministerului Muncii și Protecției Sociale;
- b)** un an, cu drept de prelungire până la un an și jumătate de către medicul expert al asigurărilor sociale, în intervalul ultimilor 2 ani, pentru tuberculoză meningeală, peritoneală și urogenitală, inclusiv a glandelor suprarenale, precum și pentru SIDA și cancer de orice tip, în funcție de stadiul bolii;

c) un an și jumătate, în intervalul ultimilor 2 ani, pentru tuberculoză pulmonară operată și osteoarticulară;

d) 6 luni, cu posibilitatea de prelungire până la maximum un an, în intervalul ultimilor 2 ani, pentru alte forme de tuberculoză extrapulmonară, cu avizul medicului expert al asigurărilor sociale.

Art. 104. - (1) Durata de acordare a indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă, în cazul asiguraților cu contract individual de muncă pe durată determinată, precum și al celor prevăzuți la art. 5 alin. (1) pct. IV și VI, este de cel mult 90 de zile în cursul unui an calendaristic.

(2) În cazul în care incapacitatea temporară de muncă a asiguraților menționați la alin. (1) este cauzată de un accident de muncă, boală profesională, urgențe medicochirurgicale, tuberculoză sau boală infectocontagioasă din grupa A, stabilite în condițiile prevăzute la art. 98 alin. (4), indemnizația corespunzătoare se acordă pe toată durata incapacității temporare de muncă.

Art. 105. - (1) Medicul curant propune pensionarea de invaliditate, dacă bolnavul nu a fost recuperat la expirarea duratelor de acordare a indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă, prevăzute de prezenta lege.

(2) În situații temeinic motivate de posibilitatea recuperării medicul curant propune prelungirea concediului medical peste 180 de zile, în scopul evitării pensionării de invaliditate și menținerii asiguratului în activitate.

(3) Medicul expert al asigurărilor sociale decide, după caz, prelungirea concediului medical pentru continuarea programului recuperator, trecerea temporară în altă muncă, reducerea programului de lucru, reluarea activității în aceeași profesie sau într-o altă profesie ori pensionarea de invaliditate.

(4) Prelungirea concediului medical peste 180 de zile se face pentru cel mult 90 de zile, conform procedurilor stabilite de CNPAS, în raport cu evoluția cazului și cu rezultatele acțiunilor de recuperare.

Art. 106. - În cazul în care s-a emis avizul de pensionare de către medicul expert al asigurărilor sociale, plata indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă se acordă până la sfârșitul lunii următoare celei în care s-a dat avizul, fără a se depăși durata maximă de acordare a concediului medical, prevăzută de lege.

Art. 107. - (1) Asigurații a căror incapacitate temporară de muncă a survenit în timpul concediului de odihnă sau al concediului fără plată beneficiază de indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă, conform prevederilor art. 101, concediile fiind întrerupte, urmând ca zilele neefectuate să fie reprogramate.

(2) Beneficiază de indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă, în aceleași condiții ca și ceilalți asigurați, pensionarii care, potrivit prezentei legi, realizează venituri dintr-o activitate profesională pentru care se calculează și se plătește contribuția de asigurări sociale.

Art. 108. - (1) Cuantumul indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă se determină prin aplicarea unui procent de 75% la baza de calcul stabilită conform art. 99.

(2) Cuantumul indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de boală profesională, accident de muncă sau asimilat acestuia, tuberculoză, SIDA, cancer de orice tip și boală infectocontagioasă din grupa A, stabilită în condițiile prevăzute la art. 98 alin. (4), este de 100% din baza de calcul stabilită conform art. 99.

SECȚIUNEA a 2-a

Prestații pentru prevenirea îmbolnăvirilor și recuperarea capacității de muncă

Art. 109. - (1) În scopul prevenirii îmbolnăvirilor și recuperării capacității de muncă, în sistemul public asigurații pot beneficia de:

a) indemnizație pentru trecerea temporară în altă muncă;

b) indemnizație pentru reducerea timpului de muncă;

c) indemnizație pentru carantină;

d) ajutoare pentru procurarea de proteze, orteze și de alte produse ortopedice, care nu sunt suportate, potrivit legii, de la asigurările sociale de sănătate;

e) tratament balnear care nu este suportat, potrivit legii, de la asigurările sociale de sănătate;

f) reabilitare profesională.

(2) Asigurații aflați în incapacitate temporară de muncă pe o perioadă mai mare de 90 de zile, precum și pensionarii de invaliditate pot beneficia de tratament balnear și reabilitare profesională, în conformitate cu prevederile programului individual de recuperare.

Art. 110. - (1) Asigurații prevăzuți la art. 5 alin. (1) pct. I și II, care, datorită unei boli profesionale sau unui accident de muncă, nu mai pot lucra în condițiile de la locul de muncă anterior producerii riscului, pot trece temporar în altă muncă.

(2) Indemnizația pentru trecerea temporară în altă muncă se acordă, dacă la noul loc de muncă asiguratul realizează un venit salarial brut lunar inferior mediei veniturilor lunare din ultimele 6 luni anterioare riscului, care au constituit baza de calcul al contribuției de asigurări sociale în lunile respective.

Art. 111. - Indemnizația pentru reducerea timpului de muncă cu o pătrime din durata normală se acordă asiguraților cu contract individual de muncă care, din motive de sănătate, nu mai pot realiza durata normală de muncă.

Art. 112. - (1) Indemnizațiile prevăzute la art. 110 și 111 se acordă, la propunerea medicului curant, cu avizul medicului expert al asigurărilor sociale pentru cel mult 90 de zile într-un an calendaristic, în una sau mai multe etape.

(2) Cuantumul lunar al indemnizațiilor prevăzute la art. 110 și 111 este egal cu diferența dintre baza de calcul stabilită conform art. 99 și venitul salarial brut realizat de asigurat la noul loc de muncă sau prin reducerea timpului normal de muncă, fără a depăși 25% din baza de calcul.

Art. 113. - (1) Indemnizația pentru carantină se acordă asiguraților cărora li se interzice continuarea activității din cauza unei boli contagioase, pe durata stabilită prin certificatul eliberat de inspectoratul de sănătate publică.

(2) Cuantumul lunar al indemnizației pentru carantină reprezintă 75% din baza de calcul stabilită conform art. 99.

Art. 114. - Indemnizațiile prevăzute la art. 109 alin. (1) lit. a), b) și c) se suportă integral din bugetul asigurărilor sociale de stat.

Art. 115. - (1) Asigurații și pensionarii sistemului public pot beneficia de ajutoare și indemnizații de la bugetul asigurărilor sociale de stat pentru procurare de proteze, orteze și de alte produse ortopedice, care nu sunt suportate, potrivit legii, de la asigurările sociale de sănătate.

(2) Modalitățile de stabilire și de acordare a ajutoarelor și indemnizațiilor pentru procurarea de proteze, orteze și de alte produse ortopedice se stabilesc prin lege.

Art. 116. - (1) Pentru asigurații prevăzuți la art. 109 alin. (2) medicul expert al asigurărilor sociale întocmește programul individual de recuperare, în funcție de natura, stadiul și prognosticul bolii, structurat pe etape.

(2) Programul individual de recuperare este obligatoriu și se realizează de către organele competente.

(3) Dreptul la prestații de asigurări sociale se suspendă în cazul în care asigurații nu urmează sau nu respectă programul individual de recuperare.

(4) După fiecare etapă prevăzută în programul individual de recuperare asigurații sunt supuși reexaminării medicale. În funcție de rezultatele acesteia medicul expert al asigurărilor sociale, după caz, actualizează programul individual de recuperare, recomandă reluarea activității profesionale sau propune pensionarea de invaliditate.

(5) Asigurații care și-au redobândit capacitatea de muncă total sau parțial se pot reîncadra în muncă potrivit recomandărilor medicului expert al asigurărilor sociale, cu sprijinul caselor teritoriale de pensii și al agențiilor pentru ocupare și formare profesională județene și a municipiului București.

Art. 117. - (1) Programul individual de recuperare poate include tratament balnear care nu este suportat, potrivit legii, de la asigurările sociale de sănătate, în funcție de tipul bolii.

(2) Durata tratamentului balnear este de 15-21 de zile și se stabilește de medicul expert al asigurărilor sociale în funcție de tipul afecțiunii și de natura tratamentului.

(3) Pentru asigurații prevăzuți la art. 109 alin. (2) contravaloarea билетelor pentru tratament balnear

se suportă integral din bugetul asigurărilor sociale de stat.

(4) Pot beneficia de tratament balnear și alte categorii de asigurați, în limitele fondului alocat pentru tratament balnear, cu suportarea de către beneficiar a unei părți din costul biletului de tratament balnear.

(5) Criteriile pe baza cărora se acordă bilete pentru tratament balnear, precum și nivelul cotei de participare individuală a asiguraților se aprobă anual de CNPAS.

SECȚIUNEA a 3-a **Indemnizația de maternitate**

Art. 118. - (1) Asiguratele au dreptul, pe o perioadă de 126 de zile calendaristice, la concediu pentru sarcină și lăuzie, perioadă în care beneficiază de indemnizație de maternitate.

(2) De aceleași drepturi beneficiază și femeile care au încetat plata contribuției de asigurări sociale, în condițiile prezentei legi, dar care nasc în termen de 9 luni de la data pierderii calității de asigurat.

Art. 119. - (1) Concediul pentru sarcină se acordă pe o perioadă de 63 de zile înainte de naștere, iar concediul pentru lăuzie pe o perioadă de 63 de zile după naștere.

(2) Concediile pentru sarcină și lăuzie se compensează între ele, în funcție de recomandarea medicului și de opțiunea persoanei beneficiare.

(3) Persoanele cu handicap asigurate beneficiază, la cerere, de concediu pentru sarcină, începând cu luna a 6-a de sarcină.

(4) În cazul în care copilul se naște mort sau moare în perioada concediului de lăuzie, indemnizația de maternitate se acordă pe toată durata acestuia.

Art. 120. - (1) Cuantumul lunar al indemnizației de maternitate este de 85% din baza de calcul stabilită conform art. 99.

(2) Indemnizația de maternitate se suportă integral din bugetul asigurărilor sociale de stat.

SECȚIUNEA a 4-a **Indemnizația pentru creșterea copilului sau îngrijirea copilului bolnav**

Art. 121. - (1) Asigurații au dreptul la:

a) indemnizație pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 2 ani și, în cazul copilului cu handicap, până la împlinirea vârstei de 3 ani;

b) indemnizație pentru îngrijirea copilului bolnav în vârstă de până la 7 ani, iar în cazul copilului cu handicap, pentru afecțiunile intercurrente, până la împlinirea vârstei de 18 ani.

(2) Indemnizațiile prevăzute la alin. (1) se suportă integral din bugetul asigurărilor sociale de stat.

Art. 122. - (1) Beneficiază, la cerere, de indemnizația pentru creșterea copilului sau pentru îngrijirea copilului bolnav, opțional, unul dintre părinți, dacă solicitantul îndeplinește condițiile de stagiul de cotizare prevăzute la art. 98 alin. (2) sau (3).

(2) De aceleași drepturi beneficiază și asiguratul care, în condițiile legii, a adoptat, a fost numit tutore, căruia i s-au încredințat copii spre creștere și educare sau în plasament familial.

Art. 123. - (1) Indemnizația pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 2 ani se acordă, la cerere, pe baza livretului de familie.

(2) Indemnizația pentru creșterea copilului cu handicap până la împlinirea vârstei de 3 ani se acordă, la cerere, pe baza livretului de familie și a certificatului de persoană cu handicap, emise în condițiile legii.

(3) Indemnizația pentru îngrijirea copilului bolnav în vârstă de până la 7 ani sau a copilului cu handicap cu afecțiuni intercurrente până la împlinirea vârstei de 18 ani se acordă pe baza certificatului de concediu medical eliberat de medicul de familie și a certificatului pentru persoanele cu handicap emis, în condițiile legii, după caz.

Art. 124. - Durata de acordare a indemnizației prevăzute la art. 121 alin. (1) lit. b) este de 14 zile calendaristice pe an pentru un copil, cu excepția situațiilor în care copilul contractează boli contagioase, este imobilizat în aparat gipsat sau este supus unor intervenții chirurgicale; durata

concediului medical în aceste cazuri va fi stabilită de medicul de familie.

Art. 125. - Cuantumul lunar al indemnizației prevăzute la art. 121 alin. (1) lit. a) și b) este de 85% din baza de calcul stabilită conform art. 99.

SECȚIUNEA a 5-a **Ajutorul de deces**

Art. 126. - (1) În cazul decesului asiguratului sau al pensionarului beneficiază de ajutor de deces o singură persoană care poate fi, după caz, soțul supraviețuitor, copilul, părintele, tutorele, curatorul, moștenitorul, în condițiile dreptului comun, sau, în lipsa acesteia, persoana care dovedește că a suportat cheltuielile ocazionate de deces.

(2) Cuantumul ajutorului de deces se stabilește anual prin legea bugetului asigurărilor sociale de stat și nu poate fi mai mic decât valoarea salariului mediu brut pe economie prognozat și făcut public de către CNPAS, conform prevederilor art. 5 alin. (3).

Art. 127. - (1) Asiguratul sau pensionarul beneficiază de ajutor de deces în cazul decesului unui membru de familie aflat în întreținerea sa și care nu are un drept propriu de asigurări sociale.

(2) Se consideră membru de familie, în sensul prezentei legi:

a) soțul;

b) copiii proprii, copiii adoptați, copiii aflați în plasament familial sau cei încredințați spre creștere și educare familiei, în vârstă de până la 18 ani sau, dacă își continuă studiile, până la terminarea acestora, fără a depăși vârsta de 26 de ani;

c) părinții și bunicii oricărui dintre soți.

(3) Ajutorul de deces cuvenit pentru un membru de familie reprezintă jumătate din cuantumul prevăzut la art. 126 alin. (2).

Art. 128. - Ajutorul de deces se suportă din bugetul asigurărilor sociale de stat și se acordă, la cerere, pe baza certificatului de deces.

SECȚIUNEA a 6-a **Alte dispoziții privind drepturile de asigurări sociale**

Art. 129. - În cazul falimentului angajatorului indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă, care a început să curgă anterior acestei situații și care, potrivit prezentei legi, se suportă de către angajator, se achită asiguraților din bugetul asigurărilor sociale de stat, sumele urmând să fie recuperate conform procedurii prevăzute de prezenta lege.

Art. 130. - Pentru persoana asigurată care se regăsește în două sau mai multe situații prevăzute la art. 5 și care desfășoară activitate în mai multe unități, în fiecare fiind asigurată conform prezentei legi, indemnizațiile de asigurări sociale se calculează și se plătesc, după caz, de fiecare angajator sau de casele teritoriale de pensii, în condițiile legii.

Art. 131. - Durata concediilor medicale pentru tuberculoză, sarcină, lăuzie și îngrijirea copilului bolnav nu diminuează numărul zilelor de concediu medical acordate unui asigurat pentru celelalte afecțiuni.

Art. 132. - (1) Concediile medicale acordate cu întrerupere între ele se iau în considerare separat, durata lor necumulându-se, iar plata se suportă conform art. 101 și 102.

(2) În situația în care, în aceeași lună, un asigurat are două sau mai multe concedii medicale pentru afecțiuni diferite, fără întrerupere între ele, indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă se calculează și se suportă separat, iar plata se face conform art. 101 și 102.

Art. 133. - (1) Calculul și plata indemnizațiilor de asigurări sociale se fac pe baza certificatului medical emis în condițiile legii, care constituie ordin de plată.

(2) Calculul și plata indemnizației de asigurări sociale se fac lunar de către:

a) angajator, cel mai târziu o dată cu lichidarea drepturilor salariale pe luna respectivă, pentru asigurații prevăzuți la art. 5 alin. (1) pct. I, II și VI;

b) instituția care administrează bugetul Fondului pentru plata ajutorului de șomaj, în termen de 3

zile de la data depunerii certificatului medical, pentru șomeri;

c) casa teritorială de pensii, în termen de 3 zile de la data depunerii certificatului medical, pentru asigurații prevăzuți la art. 5 alin. (1) pct. IV și alin. (2).

Art. 134. - CNPAS, pe baza normelor metodologice emise, efectuează, prin intermediul caselor teritoriale de pensii, controlul asupra corectitudinii acordării concediilor medicale, respectării programelor recuperatorii și oportunității stabilirii acestora.

Art. 135. - Ajutorul de deces se achită în termen de 24 de ore de la solicitare de către:

a) angajator, în cazul decesului asiguratului prevăzut la art. 5 alin. (1) pct. I, II sau VI, respectiv al unui membru de familie al acestuia;

b) instituția care gestionează bugetul Fondului pentru plata ajutorului de șomaj, în cazul decesului șomerului, respectiv al unui membru de familie al acestuia;

c) casa teritorială de pensii, în cazul decesului pensionarului sau asiguratului prevăzut la art. 5 alin. (1) pct. IV sau alin. (2), respectiv al unui membru de familie al acestuia.

Art. 136. - (1) Indemnizațiile de asigurări sociale se achită beneficiarului, reprezentantului legal sau mandatarului desemnat prin procură specială de către acesta.

(2) Indemnizațiile de asigurări sociale convenite pentru luna în curs și neachitate asiguratului decedat se plătesc soțului supraviețuitor, copiilor, părinților sau, în lipsa acestora, persoanei care dovedește că l-a îngrijit până la data decesului.

Art. 137. - (1) Indemnizațiile și ajutoarele de asigurări sociale pot fi solicitate, pe baza actelor justificative, în termenul de prescripție de 3 ani, calculat de la data la care beneficiarul era în drept să le solicite.

(2) Cuantumul indemnizațiilor și ajutoarelor de asigurări sociale solicitate potrivit alin. (1) se achită la nivelul convenit pentru perioada prevăzută în certificatul medical neonorat sau, după caz, la data decesului, înscrisă în certificatul de deces.

Art. 138. - (1) Plata indemnizațiilor de asigurări sociale încetează începând cu ziua următoare celei în care:

a) beneficiarul a decedat;

b) beneficiarul nu mai îndeplinește condițiile legale pentru acordarea indemnizațiilor;

c) beneficiarul și-a stabilit domiciliul pe teritoriul altui stat cu care România nu are încheiată convenție de asigurări sociale;

d) beneficiarul și-a stabilit domiciliul pe teritoriul unui stat cu care România a încheiat convenție de asigurări sociale, dacă în cadrul acesteia se prevede că indemnizațiile se plătesc de către celălalt stat.

(2) Plata indemnizațiilor de asigurări sociale se suspendă pe perioada în care beneficiarul indemnizației prevăzute la art. 121 este decăzut din drepturile părintești, respectiv din dreptul de a fi tutore, sau copilul este abandonat ori internat într-o instituție de ocrotire.

(3) Reluarea în plată a indemnizației de asigurări sociale suspendate potrivit alin. (2) se face la cerere, începând cu ziua următoare celei în care a încetat cauza suspendării.

CAPITOLUL VI

Casa Națională de Pensii și Alte Drepturi de Asigurări Sociale

Art. 139. - (1) CNPAS este instituție publică autonomă de interes național, cu personalitate juridică, care administrează și gestionează sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale.

(2) Sediul CNPAS este în municipiul București.

(3) Casa de pensii a municipiului București și casele județene de pensii sunt servicii publice, investite cu personalitate juridică.

SECȚIUNEA 1

Organizarea CNPAS

Art. 140. - (1) Conducerea CNPAS este formată din președinte și consiliul de administrație, compus din 19 persoane, dintre care un președinte și 18 membri.

- (2) Președintele CNPAS este numit de primul-ministru pe o perioadă de 5 ani și îndeplinește și funcția de președinte al consiliului de administrație.
- (3) Președintele CNPAS este ordonator principal de credite pentru bugetul asigurărilor sociale de stat și poate delega această atribuție în condițiile legii.
- (4) Membrii consiliului de administrație sunt reprezentanți ai Guvernului, patronatului și asiguraților, după cum urmează:
- a) 6 reprezentanți ai Guvernului;
 - b) 6 reprezentanți ai patronatului;
 - c) 6 reprezentanți ai asiguraților, dintre care:
 - 3 reprezentanți ai confederațiilor sindicale reprezentative;
 - 3 reprezentanți ai organizațiilor naționale ale pensionarilor.
- (5) Membrii consiliului de administrație sunt numiți prin decizie a primului-ministru, la propunerea Guvernului, a organizațiilor patronale, confederațiilor sindicale reprezentative și a organizațiilor naționale ale pensionarilor, după caz.
- (6) Membrii consiliului de administrație sunt numiți pe o perioadă de 4 ani.
- (7) Consiliul de administrație funcționează în mod legal în prezența a cel puțin 13 dintre membrii săi.
- (8) Membrii consiliului de administrație pot fi revocați de primul-ministru, la propunerea celor care i-au desemnat.
- Art. 141. - (1)** CNPAS își elaborează statutul propriu care se aprobă prin hotărâre a Guvernului și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.
- (2) Statutul va cuprinde în mod obligatoriu atribuțiile consiliului de administrație, ale președintelui CNPAS, precum și modul de organizare și funcționare a CNPAS și a caselor teritoriale de pensii.
- Art. 142. -** Cheltuielile privind organizarea și funcționarea sistemului public se suportă din bugetul asigurărilor sociale de stat, în limita unui procent de 3% aplicat cheltuielilor anuale totale prevăzute prin legea bugetului asigurărilor sociale de stat.
- Art. 143. -** Salarizarea președintelui și a personalului angajat al CNPAS, al caselor teritoriale de pensii, precum și indemnizațiile membrilor consiliului de administrație se stabilesc prin lege, care va fi elaborată în termen de 90 de zile de la data înființării CNPAS.

SECȚIUNEA a 2-a

Atribuțiile CNPAS

- Art. 144. -** În aplicarea prevederilor prezentei legi CNPAS îndeplinește următoarele atribuții:
- a) îndrumă și controlează modul de aplicare a dispozițiilor legale de către casele teritoriale de pensii, precum și de către persoanele juridice și fizice cărora le revin drepturi și obligații care decurg din prezenta lege;
 - b) furnizează datele necesare pentru fundamentarea și elaborarea bugetului asigurărilor sociale de stat;
 - c) prezintă Guvernului și partenerilor sociali rapoarte cu privire la modul de administrare a bugetului asigurărilor sociale de stat;
 - d) publică bianual raportul său de activitate;
 - e) colectează și virează contribuțiile de asigurări sociale și alte tipuri de contribuții, potrivit dispozițiilor legale în vigoare;
 - f) urmărește încasarea veniturilor bugetului asigurărilor sociale de stat;
 - g) ia măsuri, în condițiile legii, pentru dezvoltarea și administrarea eficientă a patrimoniului sistemului public, precum și pentru asigurarea integrității acestuia;
 - h) ia măsuri, în condițiile legii, pentru protecția fondurilor de asigurări sociale;
 - i) asigură evidența la nivel național a tuturor contribuabililor la sistemul public;
 - j) asigură evidența drepturilor și obligațiilor de asigurări sociale la nivel național, pe baza codului personal de asigurări sociale;
 - k) certifică anual stagiul de cotizare și punctajul pentru fiecare asigurat;

- l)** îndrumă și controlează activitatea de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă;
- m)** aplică prevederile convențiilor internaționale de asigurări sociale la care România este parte;
- n)** dezvoltă relații cu organisme similare în domeniul asigurărilor sociale din alte țări, în baza convențiilor încheiate de statul român;
- o)** organizează selecția, pregătirea și perfecționarea profesională a personalului din domeniul asigurărilor sociale;
- p)** asigură introducerea, extinderea, întreținerea și protecția sistemelor automate de calcul și de evidență;
- r)** asigură reprezentarea în fața instanțelor judecătorești în litigiile în care este implicată ca urmare a aplicării dispozițiilor prezentei legi;
- s)** îndeplinește orice alte atribuții stabilite prin dispoziții legale.

CAPITOLUL VII

Răspunderea juridică

Art. 145. - Încălcarea prevederilor prezentei legi atrage răspunderea materială, civilă, contravențională sau penală, după caz.

SECȚIUNEA 1

Infrațiuni

Art. 146. - Fapta persoanei care dispune utilizarea în alte scopuri și nevirarea la bugetul asigurărilor sociale de stat a contribuției de asigurări sociale, reținută de la asigurat, constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 2 ani sau cu amendă.

Art. 147. - Completarea formularelor tip privind contribuția de asigurări sociale de către funcționar cu date nereale, având ca efect denaturarea evidențelor privind asigurații, stagiul de cotizare sau contribuția de asigurări sociale ori efectuarea de cheltuieli nejustificate din bugetul asigurărilor sociale de stat constituie infracțiune de fals intelectual și se pedepsește potrivit prevederilor Codului penal.

SECȚIUNEA a 2-a

Contravenții

Art. 148. - Constituie contravenție următoarele fapte, dacă nu sunt săvârșite în astfel de condiții încât, potrivit legii penale, să constituie infracțiuni:

- a)** nedepunerea la termen a declarației prevăzute la art. 6 alin. (1);
- b)** nedepunerea la termen a declarației de asigurare prevăzute la art. 6 alin. (2);
- c)** nerespectarea cotelor de contribuție de asigurări sociale stabilite conform art. 18 alin. (3) și art. 21;
- d)** nerespectarea metodologiei de încadrare în condiții deosebite de muncă, conform art. 19 alin. (2)-(5);
- e)** nerespectarea prevederilor art. 23, 24 și 25 privind baza de calcul a contribuției de asigurări sociale;
- f)** nerespectarea prevederilor art. 31 privind majorările de întârziere la plata contribuției de asigurări sociale;
- g)** nerespectarea prevederilor art. 96 privind obligația anunțării modificărilor survenite pentru acordarea pensiei;
- h)** neachitarea de către angajator a indemnizațiilor de asigurări sociale care se suportă din fonduri proprii, conform prevederilor art. 101 și 102;
- i)** calculul și plata eronată ale indemnizațiilor și ajutoarelor de asigurări sociale de către instituția care efectuează plata conform prevederilor art. 133 și 135;

j) nerespectarea prevederilor art. 189;

k) nevirarea, în condițiile legii, la bugetul asigurărilor sociale de stat a contribuției de asigurări sociale;

l) refuzul de a pune la dispoziție organelor de control ale CNPAS și ale caselor teritoriale de pensii documentele justificative și actele de evidență necesare în vederea stabilirii obligațiilor de asigurări sociale.

Art. 149. - Contravențiile prevăzute la art. 148 se sancționează după cum urmează:

a) cele prevăzute la lit. b), c), f), g) și i), cu amendă de la 3.000.000 lei la 6.000.000 lei;

b) cele prevăzute la lit. a), d), e), h), j), k) și l), cu amendă de la 6.000.000 lei la 9.000.000 lei.

Art. 150. - Nivelul amenzilor, prevăzut la art. 149, va fi actualizat prin hotărâre a Guvernului.

Art. 151. - Constatarea contravențiilor și aplicarea amenzilor se fac de organele de control ale CNPAS și ale caselor teritoriale de pensii.

Art. 152. - Amenzile contravenționale, aplicate conform prezentei legi, constituie venituri la bugetul asigurărilor sociale de stat.

Art. 153. - (1) Dispozițiile prezentei legi, referitoare la stabilirea și sancționarea contravențiilor, se completează cu prevederile Legii nr. 32/1968 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor, cu modificările ulterioare.

(2) Dispozițiile prezentei legi, referitoare la obligațiile față de bugetul asigurărilor sociale de stat, se completează cu prevederile Legii nr. 87/1994 pentru combaterea evaziunii fiscale.

CAPITOLUL VIII

Jurisdicția asigurărilor sociale

Art. 154. - (1) Jurisdicția asigurărilor sociale se realizează prin tribunale și curți de apel.

(2) La data intrării în vigoare a prezentei legi se organizează secții de asigurări sociale sau, după caz, complete specializate pentru asigurări sociale la nivelul tribunalelor și curților de apel, cu respectarea condițiilor prevăzute de Legea nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească, republicată, cu modificările ulterioare.

(3) Pentru aplicarea dispozițiilor alin. (1) și (2) numărul maxim de posturi de judecători și personal de specialitate auxiliar se suplimentează prin hotărâre a Guvernului.

Art. 155. - Tribunalele soluționează în primă instanță litigiile privind:

a) modul de calcul și de depunere a contribuției de asigurări sociale;

b) modul de stabilire a majorărilor de întârziere;

c) înregistrarea, evidența și certificarea contribuției de asigurări sociale;

d) deciziile de pensionare;

e) refuzul nejustificat de rezolvare a unei cereri privind drepturile de asigurări sociale;

f) modul de stabilire și de plată a pensiilor, a indemnizațiilor și a altor drepturi de asigurări sociale;

g) plângerile împotriva proceselor-verbale de contravenții încheiate conform prezentei legi;

h) contestațiile împotriva măsurilor de executare silită, dispuse în baza prezentei legi;

i) alte drepturi și obligații de asigurări sociale născute în temeiul prezentei legi.

Art. 156. - Cererile îndreptate împotriva CNPAS sau împotriva caselor teritoriale de pensii se adresează instanței în a cărei rază teritorială își are domiciliul sau sediul reclamantul. Celelalte cereri se adresează instanței în a cărei rază teritorială își are domiciliul sau sediul pârâtul.

Art. 157. - (1) Împotriva hotărârilor tribunalelor se poate face recurs la curtea de apel competentă.

(2) Hotărârile curților de apel, precum și hotărârile tribunalelor, neatacate cu recurs în termen, sunt definitive și irevocabile.

Art. 158. - Prevederile prezentei legi, referitoare la jurisdicția asigurărilor sociale, se completează cu dispozițiile Codului de procedură civilă și ale Legii nr. 92/1992, republicată, cu modificările ulterioare.

Art. 159. - Cererile în fața oricăror organe sau instanțe, precum și toate actele procedurale în legătură cu litigiile, având ca obiect drepturi sau obligații de asigurări sociale, sunt scutite de orice fel de taxă de timbru.

CAPITOLUL IX

Dispoziții tranzitorii

Art. 160. - (1) Vechimea în muncă recunoscută pentru stabilirea pensiilor până la intrarea în vigoare a prezentei legi constituie stagiul de cotizare.

(2) Constituie stagiul de cotizare și perioadele în care, anterior intrării în vigoare a prezentei legi, o persoană:

a) s-a aflat în una dintre situațiile prevăzute la art. 38;

b) a beneficiat de prevederile Decretului-lege nr. 118/1990, republicat, cu modificările ulterioare.

(3) Constituie stagiul de cotizare și timpul util la pensie realizat de agricultori, în condițiile reglementate de Legea nr. 80/1992 privind pensiile și alte drepturi de asigurări sociale ale agricultorilor, republicată, cu modificările ulterioare, precum și cel realizat anterior apariției Legii nr. 80/1992.

(4) Persoanele cărora până la data intrării în vigoare a prezentei legi nu li s-a calculat timpul util în baza Legii nr. 80/1992, republicată, cu modificările ulterioare, vor putea solicita caselor teritoriale de pensii, în termen de un an de la publicarea prezentei legi în Monitorul Oficial al României, stabilirea timpului util.

(5) Dovada vechimii în muncă, a timpului util la pensie pentru agricultori și a duratei de asigurare, realizată până la intrarea în vigoare a prezentei legi, se face cu carnetul de muncă, carnetul de asigurări sociale sau cu alte acte prevăzute de lege, pe baza cărora se poate stabili că s-a achitat contribuția de asigurări sociale.

(6) Certificarea stagiului de cotizare, realizat anterior intrării în vigoare a prezentei legi, se realizează de către CNPAS prin casele teritoriale de pensii, pe măsura preluării datelor din actele doveditoare prevăzute la alin. (5).

Art. 161. - (1) În cazul în care în carnetul de muncă, în carnetul de asigurări sociale sau în oricare alt act prevăzut de lege au fost înregistrate salarii pe oră sau salarii pe zi, salariile lunare se vor calcula prin înmulțirea salariilor orare sau, după caz, zilnice cu numărul mediu de ore pe lună, respectiv cu numărul mediu de zile lucrătoare pe lună din perioadele respective, astfel:

a) 25,5 zile (204 ore) pe lună, pentru perioadele anterioare datei de 1 ianuarie 1978;

b) 24,5 zile (196 de ore) pe lună, pentru perioada 1 ianuarie 1978 - 1 martie 1990;

c) 23,6 zile (189 de ore) pe lună, pentru perioada 1 martie 1990 - 30 septembrie 1990;

d) 21,25 zile (170 de ore) pe lună, pentru perioada 1 octombrie 1990 - 1 ianuarie 1997;

e) 21,16 zile (169,33 de ore) pe lună, pentru anul 1997;

f) 21,25 zile (170 de ore) pe lună, pentru anul 1998;

g) 21,50 zile (172 de ore) pe lună, pentru anul 1999;

h) pentru anul 2000 și în continuare numărul mediu de zile și, respectiv, de ore lucrătoare pe luni se vor calcula conform prevederilor Legii nr. 75/1996 pentru stabilirea zilelor de sărbătoare legală în care nu se lucrează.

(2) În condițiile în care, pentru o anumită perioadă, în carnetul de muncă nu sunt înregistrate drepturile salariale, asiguratul poate prezenta acte doveditoare de certificare. În caz contrar drepturile salariale luate în calcul se consideră egale cu salariul minim brut pe economie, în vigoare în perioada respectivă.

Art. 162. - (1) Pentru persoanele asigurate în alte sisteme de asigurări sociale, integrate în sistemul asigurărilor sociale de stat până la data intrării în vigoare a prezentei legi, la determinarea punctajului se ia în calcul, după caz, salariul minim pe economie, venitul asigurat stipulat în contractul de asigurare la care s-a achitat contribuția de asigurări sociale sau salariul, inclusiv celelalte drepturi, înregistrate în carnetul de muncă.

(2) La determinarea punctajului anual pentru fiecare an util realizat în cadrul fostelor unități agricole cooperatiste, precum și pentru fiecare an de contribuție, realizat de țăranii cu gospodărie individuală din zonele necooperativizate, până la data intrării în vigoare a Legii nr. 80/1992, republicată, cu modificările ulterioare, se utilizează salariul minim pe economie brut sau net, după

caz, din perioadele respective.

(3) Pentru perioadele de contribuție realizate conform Legii nr. 80/1992, republicată, cu modificările ulterioare, și până la intrarea în vigoare a prezentei legi, la determinarea punctajului anual se ia în calcul venitul asigurat la care s-a plătit contribuția de asigurări sociale.

Art. 163. - (1) Pentru perioadele asimilate, care au constituit vechime în muncă utilă la pensie considerată în condițiile legii până la intrarea în vigoare a prezentei legi, la determinarea punctajului anual al asiguratului se utilizează, după caz, salariul minim pe economie brut sau net, respectiv salariul de bază minim brut pe țară din perioadele respective.

(2) Sunt exceptate de la prevederile alin. (1) perioadele recunoscute în condițiile Decretului-lege nr. 118/1990, republicat, cu modificările ulterioare, pentru care la determinarea punctajului anual al asiguratului se utilizează echivalentul a 1,5 salarii minime pe economie brute sau nete, după caz, din perioadele respective.

Art. 164. - (1) La determinarea punctajelor anuale până la intrarea în vigoare a prezentei legi se utilizează salariile brute sau nete, după caz, în conformitate cu modul de înregistrare a acestora în carnetul de muncă, astfel:

a) salariile brute, până la data de 1 iulie 1977;

b) salariile nete, de la data de 1 iulie 1977 până la data de 1 ianuarie 1991;

c) salariile brute, de la data de 1 ianuarie 1991.

(2) Salariile anuale medii și minime pe economie, brute sau nete, după caz, până la intrarea în vigoare a prezentei legi, sunt prezentate în anexele nr. 6 și 7.

Art. 165. - (1) Asigurații care au contribuit la Fondul pentru pensia suplimentară cu 2%, 3%, respectiv 5%, beneficiază de o creștere a punctajului, determinat prin aplicarea următoarelor procente la punctajele anuale realizate în aceste perioade, astfel:

a) 16% pentru perioada 1 ianuarie 1967-1 ianuarie 1973;

b) 13% pentru perioada 1 ianuarie 1973-1 ianuarie 1978;

c) 14% pentru perioada 1 ianuarie 1978-1 iulie 1986;

d) 21% pentru perioada 1 iulie 1986-1 noiembrie 1990;

e) 15% pentru perioada 1 noiembrie 1990-1 aprilie 1991;

f) 14% pentru perioada 1 aprilie 1991-1 aprilie 1992;

g) 13% pentru perioada 1 aprilie 1992-1 ianuarie 1999;

h) 22% pentru perioada 1 ianuarie 1999-1 februarie 1999;

i) 17% pentru perioada de după 1 februarie 1999.

(2) Asigurații care au contribuit cu 4% la Fondul pentru pensia suplimentară beneficiază de o creștere a punctajului, determinat prin aplicarea următoarelor procente la punctajele anuale realizate în aceste perioade, astfel:

a) 26% pentru perioada 1 iulie 1977-1 ianuarie 1978;

b) 28% pentru perioada 1 ianuarie 1978-1 iulie 1986.

Art. 166. - Punctajul anual realizat până la intrarea în vigoare a prezentei legi nu este supus plafonării prevăzute la art. 78.

Art. 167. - De la data intrării în vigoare a prezentei legi și până la data în care stagiile complete de cotizare cerute sunt de 30 de ani pentru femei și 35 de ani pentru bărbați:

a) persoanele care au desfășurat activități încadrate prin prezenta lege în condiții deosebite de muncă beneficiază de reducerea vârstelor standard de pensionare, cu respectarea condițiilor prevăzute la art. 42, în raport cu vârstele standard de pensionare prevăzute în anexa nr. 3;

b) persoanele care au desfășurat activități încadrate prin prezenta lege în condiții speciale de muncă beneficiază de reducerea vârstelor standard de pensionare în condițiile prevăzute în anexele nr. 4 și 5.

Art. 168. - (1) Guvernul va lua măsuri de recorelare a tuturor categoriilor de pensii, având în vedere schimbările produse în baza de calcul a acestora începând cu anul 1991, ca urmare a trecerii la salarii individuale brute, a luării în considerare a sporurilor cu caracter permanent, precum și a majorării salariilor în sectorul bugetar sau negocierii acestora la societăți comerciale și regii autonome.

(2) Metodologia de recolare a pensiilor în condițiile prevăzute la alin. (1) va fi stabilită prin hotărâre a Guvernului, în termen de 30 de zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. 169. - (1) Pensia poate fi recalculată prin adăugarea stagiilor de cotizare nevalorificate la stabilirea acesteia.

(2) Cererea de recalculare a pensiei urmează aceleași reguli procedurale privind soluționarea și contestarea, prevăzute pentru cererea de pensionare.

(3) Pensia recalculată se acordă începând cu luna următoare celei în care s-a depus cererea de recalculare.

Art. 170. - (1) Pentru perioadele anterioare intrării în vigoare a prezentei legi, în care o persoană a fost asigurată simultan la două sau mai multe sisteme de asigurări sociale care au fost integrate în sistemul asigurărilor sociale de stat, la stabilirea punctajului perioadele respective se iau în calcul o singură dată.

(2) Pentru perioadele anterioare intrării în vigoare a prezentei legi, în care o persoană a fost asigurată simultan la sistemul de asigurări sociale și pensii pentru agricultori și la sistemul de asigurări sociale de stat, la stabilirea punctajului se cumulează veniturile asigurate din perioadele respective.

Art. 171. - În cazul modificării numărului de urmași după intrarea în vigoare a prezentei legi, pentru o pensie stabilită pe baza legislației anterioare, pensia pentru soțul supraviețuitor se recalculează potrivit prezentei legi, cu îndeplinirea condițiilor existente la data deciziei inițiale.

Art. 172. - (1) Litigiile care se referă la drepturile ce fac obiectul prezentei legi, aflate pe rolul instanțelor la data intrării în vigoare a acesteia, se vor judeca potrivit legii în baza căreia a fost stabilit dreptul.

(2) Până la înființarea secțiilor de asigurări sociale și a completelor specializate pentru asigurări sociale la nivelul tribunalelor și al curților de apel, cererile privind raporturile de asigurări sociale, născute în temeiul prezentei legi, se depun la instanțele competente să le soluționeze conform legislației anterioare.

Art. 173. - (1) În termen de 30 de zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României primul-ministru va numi președintele CNPAS.

(2) În termen de 30 de zile de la numirea președintelui CNPAS se constituie consiliul de administrație și se aprobă statutul CNPAS.

Art. 174. - (1) În termen de 30 de zile de la data adoptării statutului CNPAS Spreia activitățile corespunzătoare funcționării și organizării sistemului public de la Ministerul Muncii și Protecției Sociale, direcțiile generale de muncă și protecție socială județene și a municipiului București, precum și de la Institutul Național de Expertiză Medicală și Recuperarea Capacității de Muncă și Oficiul Central de Plata Pensiilor.

(2) În termenul prevăzut la alin. (1) CNPAS preia:

a) în administrare - dotările, clădirile, spațiile și terenurile proprietate publică a statului, utilizate sau aflate în administrarea structurilor prevăzute la alin. (1), conform listei aprobate prin hotărâre a Guvernului;

b) în proprietate - casele de odihnă și tratament balnear ale țărănimii, patrimoniul fostei Uniuni Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție și al uniunilor sale județene, patrimoniul fostei Case de Asigurări Sociale și Pensii din Cooperația Meșteșugărească și al unităților sale teritoriale, precum și elementele de patrimoniu care se află sau care se va dovedi ulterior că s-au aflat în proprietatea sistemelor de asigurări sociale integrate în sistemul asigurărilor sociale de stat.

(3) Organizarea caselor de odihnă și tratament balnear ale țărănimii, prevăzute la alin. (2) lit. b), se face prin hotărâre a Guvernului.

(4) CNPAS are obligația să revendice bunurile imobile care au aparținut asigurărilor sociale și care au fost trecute în proprietatea statului sau a altor persoane juridice.

(5) Sumele provenite din exploatarea bunurilor prevăzute la alin. (2) lit. b), care depășesc cheltuielile, constituie venituri la bugetul asigurărilor sociale de stat.

Art. 175. - (1) De la data constituirii consiliului de administrație și până la intrarea în vigoare a

prezentei legi CNPAS organizează casele teritoriale de pensii.

(2) În termen de 30 de zile de la data adoptării statutului CNPAS preia de la Ministerul Muncii și Protecției Sociale, pe bază de protocol și bilanț contabil, bugetul asigurărilor sociale de stat, precum și indicatorii aferenți cheltuielilor de personal, în raport cu numărul personalului preluat.

(3) Personalul care va fi preluat de CNPAS și de casele sale teritoriale de pensii va fi transferat în interesul serviciului de la Ministerul Muncii și Protecției Sociale și unitățile sale subordonate.

Art. 176. - Până la data intrării în vigoare a prezentei legi Guvernul, autoritățile publice locale, cu sprijinul prefecturilor, vor pune la dispoziție CNPAS localurile necesare în vederea funcționării caselor teritoriale de pensii organizate potrivit prezentei legi.

Art. 177. - **(1)** Până la data intrării în vigoare a legii salarizării prevăzute la art. 143 salarizarea președintelui, a membrilor consiliului de administrație, precum și a personalului angajat al CNPAS și al caselor teritoriale de pensii se stabilește după cum urmează:

a) salariul președintelui - la nivelul indemnizației prevăzute de lege pentru funcția de ministru;

b) indemnizația de ședință pentru membrii consiliului de administrație, cu excepția președintelui - la nivelul a 10% din salariul președintelui; totalul sumelor convenite unui membru al consiliului de administrație, ca urmare a participării la ședințe, nu poate depăși într-o lună 20% din salariul președintelui;

c) salariile personalului angajat al CNPAS și al caselor teritoriale de pensii se asigură între limitele prevăzute în anexele la Legea nr. 154/1998 privind sistemul de stabilire a salariilor de bază în sectorul bugetar și a indemnizațiilor pentru persoane care ocupă funcții de demnitate publică, cu modificările ulterioare.

(2) Personalul prevăzut la art. 175 alin. (3) își va păstra salariul de bază și celelalte drepturi salariale avute anterior, dacă va ocupa aceleași funcții, grade sau trepte profesionale.

(3) Cheltuielile privind salarizarea președintelui, membrilor consiliului de administrație, precum și a personalului angajat al CNPAS și al caselor teritoriale de pensii se suportă din bugetul asigurărilor sociale de stat.

Art. 178. - Până la intrarea în vigoare a prezentei legi CNPAS stabilește codul personal de asigurări sociale și modalitățile de atribuire a acestuia, care vor fi publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. 179. - Modelul declarației privind evidența nominală a asiguraților și a obligațiilor de plată către bugetul asigurărilor sociale de stat, al declarației de asigurare, al contractului de asigurare, precum și modelele celorlalte documente necesare în vederea evidenței drepturilor și obligațiilor de asigurări sociale se stabilesc de CNPAS și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Art. 180. - **(1)** La data intrării în vigoare a prezentei legi pensiile de asigurări sociale de stat și pensiile suplimentare, stabilite pe baza legislației anterioare, devin pensii în înțelesul prezentei legi.

(2) CNPAS va lua măsurile necesare astfel încât până la intrarea în vigoare a prezentei legi să fie determinat punctajul mediu anual realizat de fiecare pensionar, conform prevederilor art. 77, 78 și 165, pentru perioada de cotizare definită la art. 160.

(3) Pentru pensiile de asigurări sociale ale agricultorilor, stabilite după intrarea în vigoare a Legii nr. 80/1992, republicată, cu modificările ulterioare, punctajul stabilit va fi determinat conform metodologiei prevăzute la art. 162 alin. (2) și (3).

(4) Pentru pensiile de asigurări sociale ale agricultorilor, stabilite anterior intrării în vigoare a Legii nr. 80/1992, republicată, cu modificările ulterioare, punctajul stabilit în baza prevederilor art. 162 alin. (2) și (3) se va calcula după determinarea timpului util, conform metodologiei prevăzute de Legea nr. 80/1992, republicată, cu modificările ulterioare.

(5) Pe baza punctajului determinat conform alin. (2)-(4) și a valorii punctului de pensie din anul aplicării prezentei legi se stabilește quantumul pensiilor pentru primul an de aplicare a legii.

(6) În cazul în care prin aplicarea prevederilor alin. (5) rezultă un quantum al pensiei mai mic decât pensia convenită potrivit legislației anterioare, se păstrează quantumul avantajos.

(7) Prevederile alin. (6) se aplică pe toată perioada în care pensia calculată pe baza punctajului determinat conform alin. (2)-(4) și a valorii punctului de pensie este mai mică decât pensia convenită

potrivit legislației anterioare.

Art. 181. - Pentru persoanele asigurate atât în sistemul asigurărilor sociale de stat, cât și în alte sisteme de asigurări sociale, neintegrate în acest sistem până la data intrării în vigoare a prezentei legi, la determinarea punctajului în vederea stabilirii pensiei se ia în calcul salariul brut sau net lunar individual, inclusiv sporurile și adaosurile la salariu, sau, după caz, venitul asigurat, care a constituit baza de calcul a contribuției de asigurări sociale din perioada în care această contribuție a fost achitată sistemului asigurărilor sociale de stat. Pensia astfel rezultată va fi achitată de CNPAS.

Art. 182. - Până la data intrării în vigoare a prezentei legi CNPAS comunică conturile în care se virează sumele reprezentând contribuția de asigurări sociale.

Art. 183. - (1) La data intrării în vigoare a prezentei legi contribuția de asigurări sociale, suportată de asigurații prevăzuți la art. 5 alin. (1) pct. I, II și VI, nu va diminua venitul net al acestora.

(2) Aplicarea prevederilor alin. (1) pentru asigurații prevăzuți la art. 5 alin. (1) pct. I, II și VI se realizează prin majorarea drepturilor salariale și a veniturilor asigurate corespunzător cotei de contribuție de asigurări sociale suportate de aceștia conform prezentei legi.

(3) Pentru asigurații care realizează venituri salariale lunare mai mari decât plafonul stabilit la 3 salarii medii brute pe economie majorarea prevăzută la alin. (2) se aplică la acest plafon.

(4) Aplicarea prevederilor referitoare la baza de calcul a contribuției de asigurări sociale, respectiv la majorarea drepturilor salariale și a veniturilor asigurate, astfel încât contribuția de asigurări sociale suportată de asigurați să nu conducă la diminuarea venitului net al acestora, se va face pe baza normelor metodologice aprobate de Guvern.

Art. 184. - Reluarea în plată a pensiilor stabilite conform legislației anterioare, suspendate în momentul intrării în vigoare a prezentei legi, se face în quantumul determinat conform art. 180, cu respectarea condițiilor legale existente la data stabilirii inițiale a pensiei.

Art. 185. - Cererile înregistrate și nesoluționate până la intrarea în vigoare a prezentei legi se vor soluționa conform normelor legale existente la data deschiderii drepturilor de pensii.

Art. 186. - Cheltuielile privind organizarea și funcționarea sistemului public, prevăzute la art. 142, vor fi stabilite în valori de 5% pentru primul an de funcționare a CNPAS, 4,5% pentru cel de-al doilea an și, respectiv, 4% pentru cel de-al treilea an.

CAPITOLUL X

Dispoziții finale

Art. 187. - (1) Sumele încasate necuvenit cu titlu de prestații de asigurări sociale se recuperează de la beneficiari în termenul de prescripție de 3 ani.

(2) În cazul prestațiilor de asigurări sociale, altele decât pensiile, recuperarea sumelor prevăzute la alin. (1) se efectuează de către angajator sau, după caz, de instituția care efectuează plata drepturilor de asigurări sociale.

(3) Casele teritoriale de pensii recuperează sumele plătite necuvenit de la plătitorii prevăzuți la al(2)

(4) Sumele plătite necuvenit prin intermediul caselor teritoriale de pensii se recuperează de la beneficiari în baza deciziei casei respective, care constituie titlu executoriu.

Art. 188. - (1) Sumele încasate necuvenit, cu titlu de prestații de asigurări sociale, ca urmare a unei infracțiuni săvârșite de beneficiar, se recuperează de la acesta, de la data primei plăți a sumelor necuvenite, plus dobânzile aferente, până la recuperarea integrală a prejudiciului.

(2) Sumele stabilite în conformitate cu alin. (1), rămase nerecuperate de la asigurații decedați, se recuperează de la moștenitori, în condițiile dreptului comun.

(3) Debitele provenite din drepturi de asigurări sociale se recuperează prin executorii proprii ai CNPAS și constituie venituri ale bugetului asigurărilor sociale de stat.

Art. 189. - Angajatorii, persoane fizice și juridice, sunt obligați să pună la dispoziție CNPAS și caselor teritoriale de pensii datele și documentele necesare pentru atribuirea codului personal și întocmirea evidențelor privind stagiul de cotizare, conform unei metodologii elaborate de CNPAS și publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. 190. - În aplicarea prezentei legi CNPAS poate emite norme care vor fi publicate în Monitorul

Oficial al României, Partea I.

Art. 191. - Baza de date privind asigurării sistemului public este proprietatea CNPAS și are caracter confidențial.

Art. 192. - Stabilirea și plata unor drepturi finanțate din bugetul de stat se efectuează în continuare prin CNPAS și prin casele teritoriale de pensii.

Art. 193. - (1) La efectuarea oricăror operațiuni care nu sunt legate de stabilirea și de plata pensiilor și a altor drepturi de asigurări sociale de către CNPAS și casele teritoriale de pensii se percepe un comision de 3% aplicat la suma totală ce face obiectul operațiunii.

(2) Sumele rezultate ca urmare a aplicării prevederilor alin. (1) constituie venituri la bugetul asigurărilor sociale de stat.

Art. 194. - (1) Între sistemul public și celelalte sisteme proprii de asigurări sociale, neintegrate până la data intrării în vigoare a prezentei legi, inclusiv sistemul pensiilor militare, se recunosc reciproc stagiile de cotizare, respectiv vechimea în muncă sau vechimea în serviciu, în vederea deschiderii drepturilor la pensie pentru limită de vârstă, de invaliditate și de urmaș.

(2) În situația prevăzută la alin. (1) pensia în sistemul public se stabilește numai pentru stagiul de cotizare realizat în acest sistem.

(3) Perioadele asimilate stagiului de cotizare, prevăzute la art. 38 alin. (1) lit. b) și c), care constituie și vechime în muncă sau în serviciu în sistemul pensiilor militare și în celelalte sisteme proprii de asigurări sociale neintegrate, se iau în calcul, opțional, în unul dintre sisteme.

Art. 195. - La stabilire pensiile și alte drepturi de asigurări sociale se rotunjesc din 1.000 în 1.000 lei în favoarea beneficiarului.

Art. 196. - Prezenta lege intră în vigoare în termen de un an de la data publicării ei în Monitorul Oficial al României, Partea I, cu excepția prevederilor art. 3, 140, 141, 143, 168, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, ale art. 180 alin. (2)-(4), ale art. 182 și 186, care intră în vigoare la data publicării acestuia în Monitorul Oficial al României.